

Szerkesztőség, Hadórhivatal és nyomda: Bulev Regele Ferdinánd (József főherceg-ut) 4. Telefon: 151. — Szerzőnycím: Közlöny, Arad —: Az Aradi Nyomda vállalat tulajdonosa. — A közlés díjtalan. — Megjelentek 1933. évi reggel.

ARADI KÖZLÖNY

Előfizetés: 3. évi 420. negyedévre 210. havonta 70. Letételek: 50. Csekk: 3. Vasárnap 3. (Bucca, restiben 50. Bar. felé.) Hirdetések tarifa: 1. —

49-ik évfolyam, 221. szám *

Főszerkesztő: STAUBER JOZSEF
1897—1932.

* Vasárnap, 1933. október 1

Magyar szüret

„Még nyílnak a völgyben a kert virágok, még zöldel a nyárfa az ablak alatt” — és az idei szezon első báljának piros szalagos meghívója invitál: az aradi magyar ifjuság szüreti multságára. Aki egy pillanatra benézett a bál rendezőbizottságának nemes buzgalma föllendülésébe, az könnyen láthatta, hogy ez a szüreti este mennyi ambíciót, mennyi lelkeséget és mennyi agilitást demonstrál a magyar fiatalság berkeiben. És mert magyar agilitás és magyar lelkesedés Erdély mai közéletében kelendő valami, a mai aradi szüreti tünemény a vidéki élet keretein és nekünk talán tanulságokban többet is jelent, mint csak valami egyszerű táncmultságot.

Az érett szőlő dus nedve és finom fanvarsága, vagy édessége jut eszünkbe, amikor ezt a forrongó, erjedő, ígéreket és biztatásokat mutató ifjú buzgalmat látjuk, a különböző lány- és legénybizottságokban és a különböző táncok jelvényes, lelkes ifjuságában. Forr a bor: ez az az ifjuság, amelynek a szüreti este keretein belül, a legidősebb reprezentánsa sem vénebb huszonnégy évesnél és a legfiatalabb táncoslány alig múlt el tizenhárom. Ez az a generáció tehát, amely vidáman szüretel, amely hála Istennek semmit sem érzett, szenvedett és vergődött át abból a tragédiából, amelynek az apák és anyák ma is élő, fáradt tanúi. Ez az a generáció, mely bizonyos lövészárkokbeli rémmesékre és bizonyos srappnekek által letépett fejekre úgy gondolt vissza, mint valami gyermekkoros rossz álmokra és nyilván a May Károly vagy a Verne Gyula-féle fantáziák országában látja a szibériai hadifogoly barakkokat, a franciaországi internáló kolostorokat, vagy tegyük fel, a tengeralattjáró skagerraki ütközetét. Ezekből a rémhistóriákból keveset kapott örökségbe a mai ifjú magyar generáció általában, de kisebbségi helyzetében kapott helyette elegendő pótorok-séget.

A Ma bálozó fiatalságának, ennek az új magyar hajtásnak nincsen zavartalan tanulmányi ideje, ködbe burkolták az ideálokat és hőseiket és elzárták előle az érvényesülés lehetőségeit. Ez a magyar ifjú, ha nem akar fejével nekiszaladni az érvényesülés áttörhetetlen falának, legfeljebb csárdást táncol nagy bujában, vagy szüreti multságot rendez, mert elhelyezkedést, állást, biztos egzisztenciát, magyar léte aligha kap. A kisebbségi ifjú, ha szerencsésen, egy-két évvel megtoldva a normális középiskolai végzettség idejét, csakugyan befejezte alapvető tanulmányait, kint áll az uccár próbálkozik, lohol, kilimcsel, verekszik: ajtókat bezárulnak előtte, az érvényesülés nyitott alléján, szöges drótok zárják el az utját és ha nem lenne benne önbizalom, fiatal erő és magyar lelkesedés, bizony megöregedne, mire nagykorú lesz, annyi csalódáson, annyi bukáson, annyi visszadobbanésen esik keresztül.

Szüret van, erdélyi szüret, hegyaljai szüret, aradi ünnep. Szőke és barna leányfejek, napégette fiatal legényarcok, ünneplő esti ruhában, talán palotással nyitották meg az 1933-as esztendő aradi bál szezonját. A fiatal izmok, a ketté nem tört akarások és a jövőben való ifjú bizások komoly bálja ez. Hívjuk ennek az ifjuságnak el nem használt energiáiban, bizzunk ennek a generációnak jobb sorsra érdemes és jobb sorsra hivatott pályafutásában. És mivel szüret van és szőlő van, hívjuk el azt is, hogy ehhez a szőlőhöz megkeresik és talán meg is találják a lágy kenyereket. És abban is bizzunk, hogy amikor először csendül fel a cigány vidám muzsikája, a táncba sorakozó párok tudni fogják, hogy nemcsak a gomblyukukban viselnek rendezői jelvényt, hanem a lelkükben is viselik az eljövendő magyar kisebbségi élet küzdelemmel teli, nemes, harcos öntudatát. F. T.

Sztrájkol a Népszövetség Hallgatnak a nagyhatalmak képviselői

Neurath és Göbbels elutaztak Genfből -- Visszatértüktől döntő eseményeket várnak -- Olasz tervezet a dunai államok gazdasági újjászervezéséről

Kánya Kálmán magyar külügyminiszter nagyfontosságú nyilatkozata a leszerelésről

Párisból jelentik: Az Echo de Paris jelenti, hogy a genfi tárgyalásokon döntő fordulat történt. Neurath német külügyminiszter és Göbbels dr. propaganda-miniszter pénteken este váratlanul elutaztak Genfből és visszatértek Berlinbe. Neurath külügyminiszter elutazása előtt kijelentette, hogy a német kormány semmi szín alatt sem fogadja el az angol-francia leszerelési megállapodást.

Neurath báró rejtélyes utja

Az Echo de Paris legutóbbi, *Pertinax* által szignált cikke a leszereléssel foglalkozik. A cikk szerint Neurath Genfben való visszatérése után *döntő események várhatók* és ekkor súlyos válságra is sor kerülhet. *Pertinax* véleménye szerint Franciaországnak arra az álláspontjára kell helyezkednie, hogy a fegyverkezési versengés sem rosszabb, mint Franciaország fegyveres erejének csökkentése.

Genfi jelentések szerint beavatottak úgy tudják, hogy Neurath báró a leszerelési és a zsidókérdésre vonatkozólag akarja kormánya végleges álláspontját megtudni és ezért utazott Berlinbe. A zsidókérdés azon fordul meg, hogy milyen mértékben lehet Németországot rábírní arra, hogy részt vállaljon azokból a terhekből, amelyek a Németországból menekült zsidók felszegélyezésére szolgálnak.

Suvich olasz külügyi államtitkár a nagyhatalmakon kívül Magyarország, Ausztria és Bulgária képviselőihez is eljuttatta a dunai államok gazdasági kapcsolatainak újjászervezéséről szóló olasz tervezetet, amely kétoldali vámpreferenciák létesítésén alapszik.

Szombaton folytatták a népszövetségi közgyűlés vitáját. Feltűnő jelenség, hogy a nagyhatalmak képviselői közül eddig csak az angol delgetus beszélt. A többi nagyhatalmak képviselői „sztrájkolnak”, holott az eddigi népszövetségi üléseken a nagyhatalmak vitétk a szót. A mai ülés legérdekesebb felszólalása *Haiti* képviselőjének beszéde volt, aki szerint minden államra ki kell terjeszteni a kisebbségek védelmére vonatkozó garanciákat. Ez a felszólalás a német delegáció soraiban láthatólag nem váltott ki nagy tetszést.

Magyarország álláspontja a leszerelésről

Genfből érkezett későbbi jelentés szerint Kánya Kálmán magyar külügyminiszter ma délelőtt felkereste Beck lengyel külügyminisztert, később pedig Musanoff bolgár miniszterelnökkel tárgyalt. A délután folyamán Sir John Simon angol külügyminiszter felkereste Kányát, akivel hosszas megbeszélést folytatott. Kánya külügyminiszter délután 6 óra 2 perckor elhagyta Genfet. Elutazása előtt a következő nyilatkozatot adta a sajtó képviselőinek:

— Sulyt fektettem arra, hogy személyesen képviseljem Magyarországot a Népszövetség közgyűlésén. A Népszövetség ideai ülésszakának érdekes részleteit tulajdonképpen nem a

tárgysorozat, inkább technikai jellegű pontjai alkották. Az érdeklődés a kulissza-mögötti megbeszélésekre irányult, amelyek az egyes hatalmak képviselői folytattak egymással. A tanácskozások homlokterében a leszerelés kérdése állott. Magyarország érdeklődéssel tekint a népszövetségi alapokmányban lefektetett leszerelési kötelezettségek érvényesítése elé. Ez Magyarország szempontjából annál is inkább fontos, mert teljesen védtelenül áll a felszerelt államok gyűrűjéről körülvéve. Magyarországnak nem a felfegyverzés a célja, hanem olyan egyensúlyi helyzetet kíván megteremtteni, amely a hosszú tartamu béke előfeltétele. A különböző érdekek egyeztetése bonyolult probléma és az eredmény egyelőre bizonytalan. A genfi tárgyalások jelentőségét abban látom, hogy lehetővé teszik az európai államférfiak fesztelen eszmecsereését.

Bécsből jelentik: A Genfből hazatérő Dollfuss, a tiroli Vörgl állomáson félórás beszélgetést folytatott Titulescuval és Benessel, akik a bécs-párisi gyorsan Genfben utaztak. A két szerelvény egy fél órán át tartózkodott a vörgli pályaudvaron, holott itt mindössze öt perc a menetrendszerinti tartózkodási idő.

Oroszország fegyveres ereje

Itt írjuk meg, hogy a Rengo-iroda tokiói jelentése szerint a japán hadügyminiszteriumban kijelentette, hogy az ötéves terv alkotása következtében a Szovjet rendkívüli módon kifejlesztette haderejét és a japán kormány ezért nem mondhat le az új hadihitelek megszavazásáról. Japán nem akarja hadseregének létszámát emelni, hanem hadianyagát akarja a modern időknek megfelelően átalakítani. A japán hadügyminiszterium szerint a Szovjet hadserege ma sokkal erősebb, mint a cári hadsereg volt.

A Szovjet 75 gyalogos- és 13 lovashadosztály fölött rendelkezik és hadseregének békélszáma egymillió háromszázezer embert tesz ki. A szovjet-hadseregnek 2200 hadirepülőgépe, 1500 tankja, valamint számos jól képzett és jól felszerelt gázostaga van. Az orosz-mandzsú ellentétek következtében a Szovjet tiz hadosztályt, 300 tankot és 100 repülőgépet összpontosított Keletázsiaiban. Az orosz bombavető-repülőgépek könnyen elérhetik Tokiót.

Prágából jelentik: Feltűnő nyilatkozatot adott Masaryk, a csehszlovák köztársaság elnöke, a hitlerizmusról a Quotidien tudósítójának.

— A nemzeti szocializmus nem egyéb, mint a régi pángermán eszme szellem feléledése. Ennek az eszmének mindig ellensége voltam és ma is az vagyok. Nem hiszem, hogy ez az eszmé a jövő. Nézetem szerint nincs egyetlen európai nemzet, amelynek tiszta lenne a vére. A hitlerizmus új világnézetről beszél, holott materialista eredetű. Elutasítom azt a felfogást, hogy egyik nemzet magasabb rendű, mint a másik. A faji fanatizmus nem emberi jelenség. Egyébként is megvetek minden fanatizmust, akár nemzeti, akár faji legyen is.

Nem jönnek Romániába a külföldi szakértők

Megegyezés a kormány és Mihalache között — Mindenáron fenntartják a lej stabilitását — Maniu Szovátára várja a vezető politikusokat

Bucurestből jelentik: A Dimineata legújabb száma arról ad számot, hogy a kormányelnök és Mihalache között létrejött a megegyezés. A megegyezés a következő feltételek mellett jött létre:

A kormány elfogadja Mihalache kívánságát, a genfi egyezmény rendelkezéseinek életbeléptetésével kapcsolatosan s így *nem jönnek az országba külföldi szakértők*. Mihalache felhagy valutáris problémákkal foglalkozó álláspontjainak propagálásával és szabadkezet enged a kormánynak a kérdés tekintetében, mert hiszen a kormány tudja a legjobban a tények ismeretében hogy mit szükséges tenni.

A kormány mindenáron fenntartja a lej stabilitását és ennek érdekében máris kezdetét vette több pénzügyi javaslat szerkesztése, melyeket a parlament őszi ülészaka szavaz meg. A Sinaiban most megtartott minisztertanács is foglalkozott már néhány ilyen javaslattal, de természetesen, hogy ezeket egész komplexumokban nem lehetett le tárgyalni s így a fennmaradó javaslatokkal sorozatos minisztertanácsok foglalkoznak majd. A Dimineata azt is tudni véli, hogy a kormány a hitélet fellendítésére és a bizalom helyreállítására szintén törvényjavaslatokat kíván megszavaztatni a parlament őszi szesszióján.

Szovátai jelentések szerint Maniu Gyula tegnap este visszatért Szovátára környékén tartott vadászatáról és nagy feltűnést keltett, hogy a volt miniszterelnök egyedül tért vissza Szovátára. Maniu ugyanis másodmagával indult el és társa, jólinformált helyről nyert értesülés szerint, auton továbbutazott. A politikus kísérője Leucutia Aurél dr. képviselő volt. A vadászat előtt Szovátára érkeztek Socol dr.

és Pop Ionel dr., de ezek elutaztak. Szovátai jelentések arról is számot adtak egyébként, hogy Maniu a vadászat során egy fiatal szarvasbikával találkozott, de nem lőtte le, mert sajnálta. Ugyancsak jólinformált körök

Bombamerénylet a Simplon-express ellen a szerb—bolgár határon Felrobbantották az express előtt a vasúti hidat. Véres határcidensek. — A komitácsi-bandák garázdálkodása

Athénből jelentik: A jugoszláv—bolgár határ mentén, nap-nap után véres merényletek ismétlődnek meg. A belgrádi belügyminiszterium rendkívüli intézkedéseket léptetett életbe, a napokban két század katonai erősítést vezényeltek a határ-állomásokra. Ennek ellenére sem lehetett megakadályozni, hogy a bolgár—jugoszláv határ mentén véres összeütközések, bombamerényletek ne ismétlődjenek meg. Szerdán Gevgeliben, a kincstári épület kapualjában bomba robbant, amely öt embert megölt, tizenhatot pedig megsebesített. A szerb csendőrök tíz bolgár komitácsit elfogtak, a kiket — állítólag azért, mert el akartak szökni — agyonlőttek.

Pénteken este újabb merénylet történt jugoszláv területen, a bolgár határtól öt kilométernyire. Bolgár komitácsik felrobbantották azt a vasutat, amely Mirotas mellett, a Vardar folyón át vezet. A vizsgálat megállapította, hogy a vasúti hid felrobbantásával, a bolgár komitácsik

a Simplon express akarták elpusztítani. Két perc választotta el a Simplont a katasztrófá-

ZSOLDOS tanintézet

a legjobban készít elő középsikolai magánvizsgákra, érettségre. Huszonhetedik tanév. 127

Internátus: Budapest, VII., Dohány-u. 84.

szerint Szovátára várják Popovici Mihály igazságügyminisztert, Madgearu pénzügyminisztert és Mihalache volt belügyminisztert, akik valamennyien tárgyalni fognak Maniuvval, lehet, hogy egyenként, lehet azonban, hogy a tárgyalásokat valamennyien együttesen bonyolítják le.

tól, amely másfél kilométernyire volt csupán a hidtól, amikor az felrobbant. A robbanás következtében három emberélet pusztult el. A hidon két katonai teljesített szolgálatot, akik szörnyethaltak, ezenkívül egy vasúti pályáőr esett a bombamerényletnek áldozatul. A Simplon express ugyyszólván a legutolsó pillanatban fékezett a felrobbant hid előtt, amelynek a közeledő Simplon felé eső része pusztult el. Ha a vonat nem érkezik két perces késéssel a Vardar hídjához, akkor nem menekül meg a pusztulástól.

A szerb—bolgár határon pénteken ezenkívül is véres események játszódtak le. A szerb katonai osztag bekerített egy felfegyverzett bolgár komitácsi csoportot. Elkeseredett harcra került a sor, amelynek folyamán a komitácsi banda vezérét és három társát megölték. Több szerb katona megsebesült.

Belgrádban a határ mentén véghomenő véres események nagy aggodalmat keltettek. A hadügyminiszter intézkedésére egy ezred gyalogság indult különvonaton a határ megerősítésére. Valószínű, hogy a jugoszláv és a bolgár kormány között súlyos konfliktus fog kitörni a határmenti véres események miatt.

A távcső

Írta: LEGÉNY ELEMÉR.

Szepetky, kajitszomszédom és egyetlen honfitársam, már az első tiszt közlése végén jelent meg a „Zuidersee“ elsőosztályú éttermében a table d'hôte nál. Mellén az elmaradhatatlan távcsőtok függött.

— Pajtás, — szóltam oda Szepetkynak, míg a consommét kanalazta — alighanem francia fogságba kerülünk. Te már a végén jöttél. Az első tiszt éppen most mondta, hogy mindenki rendezze az ital- és cigarettaszámliját, mert éjféltkor beérkezünk a La Manche-ba és aztán, hogy mi lesz, azt senki sem tudja...

Szepetky megmarkolta a látcsőtokot a mellém, mely jóformán az evésben is akadályozta.

— Azt mondd, hogy francia fogságba kerülhetünk? De nekem otthon kell lennem a kis családomnál, jól tudod, hogy a falunk közel van a szerb határhoz.

Vállat vontam.

— Háboru van, pajtás, egész Európa megőrült, a mi sorsunk a porszemek sorsa...

Szepetky nagyot rántott a sárga szijon, melyen a távcsőtok függött.

— Ha ezt sejtettem volna június elején, mikor elindultam, akkor el se indultam volna, inkább hagytam volna, hogy odavesszen az a pár ezer dollár San Louisban, ami Pali bácsi után maradt.

Már utazásunk első estéjén összeültünk mi ketten, két hazainduló magyar, Szepetky Pál és én. A távcsőtok ott függött sárga szijon a mellém. Aztán minden este együtt fogvasztottuk a Niernsteiner-bort és az Appolinaris-vizet. Mikor kissé összeemelegedtünk, megkérdeztem tőle, hogy minek hordja mindig azt a ménkü-nagy tokot a nyakában, hiszen sohasem használja a távcsövet.

Szepetky rejtelmesen mosolygott.

— Ez az én távcsövem ördögös találmány, kedves cimborám. Ha néha, mikor senki sem látja, előszedem, hát hazalátok vele Délbácskába, a mi falunkba. Na, nem szeretném, ha irigy embernek találná, te is lássál bele.

Leemelte a szijat és a legbüszkébb kijött a bol-

dogságával rakta elém a parányi gyerekcipellőt, a selyempapírba göngyölt kabinetképet. Szepetky Pálné nagyságos asszonyt ábrázolta a drága kép, karonuló, cseresznyeszemű, nevetős kislival.

Az utolsó Niernsteinerék és az utolsó holland szivarok elszálló füstje mellett virrasztottuk át az éjszakát, melyen a „Zuidersee“ beérkezett a La Manche-ba. Szepetky Pál remegő kézzel becézte a piros cipellőt, a fényképet, száraz könnyvezéstől vörös szeme kimeredt a ködbe. A hajókürt mely bugása megreszkettette az ablakot, idegrázó konokszággal szólt a ködkürt. Ezen az éjszakán senki sem aludt az utasok közül a „Zuidersee“-n. A hajnal ott talált bennünket az étterem ablakánál. Italt már nem kaptunk, csak feketekávé. A nap átizzik a fehér ködvattán, mint valami ropogtató vérfolt. Európa fölött függ a lángoló seb, Szepetky melléhez szorítja a távcsőtokot, szemében a rémület és az elszántság váltanak fényjeleket.

Délelőtt tíz órakor a „Loubet“ kis cirkáló Brest hadikikötőjébe kíséri hajónkat. Népés francia katonai bizottság jelenik meg déltájt a „Zuidersee“ fedélzetén. Hosszadalmas vizsgálat következik. Iratainkat elveszik, személyi adatainkat kérdezik, belekerülünk egy hosszú lajstromba, megszámoznak bennünket. A nagy levertségben külön örömmel, hogy egymásután következő számot kapunk Pállal, együtt maradhatunk. A tizennyolc és ötven között lévő férfiakat a második osztályon gyűjtik össze minden podgyászunkkal egyetemben. Öreg urak, nők és gyermekek pedig zár alá kerülnek az első osztály éttermében. Szepetky Pál sápadozik és görcsös ujjai a távcső tokját szorongatják.

— Hová visznek bennünket, mikor kerülök haza? — kérdezősködik halkán.

— Hadifoglyok vagyunk, pajtás, — sugom neki sebtén — engedelmeskedni kell az őrség utasításainak. Ezt el ne felejtse!

— Ameddig lehet, — szüri át Pál a feleletet összeszorított fogai között.

A hulló szürkületben, üvöltő, szitkozódó tömeg sora között, nagy magtár-féle épülethez kísérek bennünket a városka piacán. A dohos helyiségben nemrég heringes hordókat, egyéb szagos dolgokat őriztek, mert az illat határozottan kelle-

metlen; ide terelnek be bennünket, sárgavilágú villanykörtek gyulnak fel. A parancsnok, egy ragyárcu, szurösszemű gyalogos őrmester, katonás arcvonalba állítja a társaságot és újból számbavétele bennünket. Aztán hangos szóval hirdeti ki a parancsot, hogy minden fogoly itt letéteményezni köteles összes podgyászait és értékeit, melyeket jegyzékbe foglalnak.

Valami hirtelen rémülettől megszállottan még odasugtam Pálnak:

— Megértetted? Mindenedet oda kell adnod, még a „távcsövet“ is, pajtás. Baj lesz, ha ellenkezni találsz.

A sor hirtelen megbomlik. Valahogy elsodródom Szepetky oldaláról. A katonák mutogatják, milyen sorrendben kell lerakodnunk. Azzal foglalkozkodik mindenki, hogy tiszta helyre állítsa dolgait. Nevével is megjelölje. Én is, mint a többiek, régi újságok után keresgélek; leteregtem, hogy ne a szennyes padlóval kerüljenek érintkezésbe szép bőröndjeim, igazat megvallva, Szepetky Pálról egészen megfeledkeztem, mikor a raktár csendjét ingerült szóváltás veri fel hirtelen. — Ez csak Szepetky lehet, — gondolom és rohanok a hangok irányába. Fogolytársaimat félretaszítva, podgyászokom keresztül bukdácsolva igyekszem arafelé, ahol Pál és a katonákat sejttem. Már közel érek, mikor pisztolylövés rázza meg a magtár ablakait...

Szepetky Pál már átlőtt szívvel, holtan fekiadt a szennyes padlón, de a távcső nála volt, mikor odaérkeztem. Most is véres melléhez szorította a drága táskát. A parancsnok sötét megdöbbenéssel, tanácstalanul állott áldozata mellett.

Odarogytam halott pajtásom mellé. Szelid erőszakkal lefejtettem elhidegült ujjait a táskáról. Kinyitottam. Kiemeltem belőle a „távcsövet“, az icipici piros gyerekcipellőt, a képet és az átlőtt kihült apai szív fölé, a kabátja belső zsebében helyeztem el.

Az üres táskát aztán szóltalanul átnyújtottam a francia őrmesternek — tenez!

1914. évben esett meg ez a történet. Aki hajdan azokban a pirinyó cipellőkben rugdosott, férficipőkben rója az életutat, ha ugyan él valamerre valahol...

PAPLANT SZENTGYÖRGYINÉL vegyen!

MIÉRT?

Mert paplanvásárlásnál fontos a jó minőség és a készítési módszer. — Ez pedig SZENTGYÖRGYINÉL garantálva van. — Brocat, cashmir, saténpaplanját, — pehely, gyapju vagy vattával töltve — modern mintázatban — most rendelje meg! 8632

Rejtélyes és csodálatos száguldó tűzgömb tartja éjszakánkint rémületben az Arad közelében levő községek és tanyák lakosságát

„Piros csillag” imbolyog minden este Fiscut község határában — Gonosz hatalmaktól rettegnek a falusiak — Rózsafüzérekkel, szentelt gyertyákkal és tömjénnel felszerelve vonulnak ki a kíváncsiak — Lesben a Kintzig-tanyán — Legendák és szellem-történetek kelnek életre — Ma este is jelentkezett a „vörös gömb”

Az Aradi Közlöny kiküldött munkatársától

Az autók gyors tempóban rohan Fiscut község felé. A várható szenzációk izgalmát fut keresztül az ember idegein... ezuttal nem rablás, vagy gyilkosság, szóval kézzel fogható valami elé száguldunk ötven kilométeres sebességgel, hanem „földiekkel játszó égi tünemény” nyomát kutatja az újságíró. Egy furcsa természeti jelenséget, amely hetek óta izgalomban és rémületben tart egy egész környéket, amelyből egész legendákat szőtt már a falusi babona. A „vörös csillag” rejtélye furcsa misztikumot von ma az Aradtól körülbelül husz kilométernyire fekvő kis község házai köré.

A rohanó „vörös csillag”

Miről is van szó? Augusztus végén jelentkezett először a különös tünemény.

Néhány béres Murány község felől piros gömböt látott felszállni a horizonton. A gömb többméteres magasságban haladt a zombári pusztá felé, hol lebukott, hol ismét felbukkant, de fénye mindig egyenletesen erős volt. Este kilenc órakor tünt fel a rejtélyes gömb, amely nyugatról kelet felé haladt és háromnegyed órán keresztül mutatkozott a távolban. Azután hirtelen eltűnt.

Az első napon nem tulajdonítottak neki nagy fontosságot. Másnap, ugyanazon a helyen ismét feltűnt a vörös gömb és ugyanazon az úton haladt — meglehetősen gyorsasággal — végig a zombári pusztá irányában. Harmadnap újra, negyednap megint. A „vörös csillag” híre hamarosan keresztülfutott az egész környéken, mindtöbben nézték és mindtöbben rémülődtek. És a rejtélyes gömb azóta minden este kilenc órakor jelentkezik...

Az autó Ujaradon át Réthát község felé száguld. Már látszanak a közelbe Fiscut házai is. Alkonyodik, amikor autók a Fiscut határában levő Kintzig-pusztához ér. Kintzig László és felesége fogadnak.

— A vörös gömb érdekli Önöket. — mondja mosolyogva, — legyen nyugodt, van miről írni. Az életben hasonló még nem láttam.

Kintzig László elmondja, hogy körülbelül két héttel ezelőtt az egyik béres jelentést tett neki a „piros csillagról”. Azt gondolta, hogy valami pásztor tüz fényét, vagy autoreflektort láttak és nem törődött vele. Másnap érte rohantak.

— Nagyságos ur, tessék kijönni, itt van megint a csillag.

Kintzig feleségével együtt kiszaladt az udvarra. Murány felől tényleg mutatkozott az erősfényű gömb, amely egyenesen gyorsasággal haladt kelet felé.

— Azóta minden este kilenckor figyelem ezt a különös tüneményt, — mondja Kintzig — egyszer távolabb, egyszer közelebb kerül a gömb. Nem hasonlít semmihez, amit valaha

láttam. Néhány nappal ezelőtt azután olyan közelről láttam a vörös gömböt, mint soha. Egyenesen a tanyánk felé haladt, az utat szégyelző fasorig.

Körülbelül háromszáz lépésnyire lebegett tőlem és a gömb átmérője 50—60 centiméter lehetett. A fénye olyan erős volt, hogy távcsővel nem tudtam belenézni, valósággal elkápráztatott.

A fák felett vonult el a zombári pusztá irányában. Őszintén megvallom, fogalmam sincs, mi lehet a különös természeti tünemény magyarázata. Lidércfény semmiesetre sem lehet, mert az nem halad egyenesen gyorsasággal egy irányba és nem tűnik fel percnyi pontossággal. Autoreflektor sem. Már végiggondoltam minden eshetőséget, de nem sikerült rájönnöm. Szakértő professzornak kellene kijönnie és megvizsgálnia a helyzetet.

Német és francia

nyelvet kitűnően bevált
módszerrel olcsón tanít:

PUY LEONKA, volt Batthyány-
ucca 7. sz. 625

Török sírok „visszajáró” kísértetei . . .

Mások arról beszélnek, hogy a közelben régi török sírok vannak és az elporladt halottak szelleme jár kísérteti. Ezt a véleményt osztják a közeli telepések is, akik eddig éjszakánkint legeltettek künn a falu határában. Amióta a titokzatos bolygó feltűnt, megszűnt az éjszakai legeltetés. Amikor az esti kilenc óra közeledik, a pásztorok buzgó gyorsasággal hajtják haza a nyáját és nincs az a pénz, amiért a továbbmaradásra vállalkoznának. Félnék és ezt a félelmet nem is titkolják. Néhány hitetlen akad csak, aki valamilyen tréfát emleget. De magyarázatot adni a hitetlenek sem tudnak.

Beszélgés és kérdezősködés közben érkezik el az esti kilenc óra. És kivonulunk az udvarra, ahol csoportban várjuk a rejtélyes csillag feltűntét. Kintzig László és felesége, Czárán Jánosné, dr. Simó Károlyné és körénk gyülekezik az egész tanya népe. Nyakamban erős távcső függ és kíváncsian vizsgálom a horizontot abban az irányban, amelyet Kintzig mutat. Megmagyarázhatatlan izgalom szalad végig az ember idegein, ki tudja, milyen rejtélyes tüneménnyel kerülünk szembe néhány perc múlva...

— Ott van! — harsognak kórusban a tanyaiak.

Szememhez kapom a távcsövet és Murány felé nézek. Körülbelül hat kilométer távolságban, méltóságos lassúsággal kicsiny vörös gömb emelkedik az égnek. Világos piros a színe és élénk a fénye. Imbolyogva jár a vetések

Kimegyek a tanyára Kintzig Lászlóval és beszélgetek a béresekkal. Kocsó Mihály dohánkertész elmondja, hogy néhány nappal ezelőtt gyalog jött a zsámbori pusztá felől. Egyszerre csak közvetlen közelből feltűnt a vörös bolygó. Ugyanolyannak látta, mint ahogyan Kintzig László meséli, de hozzáteszi, hogy üstököszerű a természeti tünemény, amelynek vékony, alig észrevehető csóvája van. Németh Mátyás béres látta meg először a bolygót.

Ördögi hatalmaktól rettegnek

— Augusztus utolsó napjaiban volt, amikor véletlenül kinéztem az ablakon — meséli. — egyszerre csak Murány felől a látóhatáron piros fényt látok. Először azt hittem, hogy pásztor tüz. Később újra odanéztem és láttam, hogy világos piros gömb, amely kelet felé mozog. Háromnegyed órát láttam. Nem szóltam róla senkinek, de elhatároztam, hogy másnap este újra megfigyelem. Másnap este megint láttam. Ugyanazon a helyen tünt fel és ugyanazon a helyen oszlott el. Három napon át figyeltem és azután szóltam a nagyságos urnak.

Az egész Kintzig-tanya ismeri már a titokzatos vörös gömböt, amelyet érthető kíváncsisággal, de belső rémülettel figyelnek. Az emberek félnek a megmagyarázhatatlantól és — különösen falun — természetfeletti magyarázatokat igyekeznek találni. Maga a falu rémületben él. Amikor elterjedt Fiscuton a híre a természeti tüneménynek, csak egy-két merészebb ember ment ki a határba, hogy a vörös csillagot megfigyelje. Azután többen jöttek. De féltek.

Rózsafüzérek, szentelt gyertyák, imádságos könyvek kerültek elő és azoknak birtokában mertek csak a furcsa bolygó megfigyelésére indulni. Voltak olyanok, akik óvatosságból tömjént gyújtottak a megfigyelő-helyen.

Mit lehet tudni, hátha ördögi hatalmak játszanak közre...

Legendák keringenek a falusi házakban és pislogó petroleumlámpa fénye mellett mesélnek borzalmas történeteket ördögi játékokról. Lehuzott ablakfüggönyök mögött támadnak fel régen elfelejtett boszorkánytörténetek és reszketve várják, mit hoz számukra a „vörös csillag”.

— Nem szabad kutatni a dolgokat — tiltakoznak a falusiak — mert az csak rosszat hozhat. Biztosan a háború előjele ez a csillag, amely eljövendő veszélyekre akarja figyelmeztetni az emberiséget. Csak szerencsétlenséget hozhat ránk a kíváncsiság.

felett és határozottan észrevehető, hogy nyugatról kelet felé mozog. Kis vörös csillaghoz hasonlít. Egyszerre lebukkan a látóhatáron. Néma csendben várunk percekig. A holdvilág szolid fehér fényvel árasztja el a környéket... ki tudja, hogy a határban hány szem kutatja a furcsa bolygót... Ujra feltűnik. Most már nagyobb, lassu imbolygással emelkedik. Nem tudom így van-e, vagy a szemem káprázott csupán, de a halvány piros szín lassankint erősebb narancsszínre változik át. Pár percig látni, aztán megint lebukkan. S újra fel. Most már a tanyát szegélyező fáknál látni. Egyre nagyobbodik, mintha csak felénk közeledne. A fénye olyan intenzív, hogy az embernek szinte káprázik a szeme. Sugárzó fénye van. És a

CORSO-MOZGO mai műsora:

Az operettek operettje!

AZ URAK A MAXIMBOL!

Pazar humoros operette!

LEE PARRY, OSCAR KARLWEISS, LEO SLEZÁK
JOHANNES RIEMANN.

A 3 órai előadás 8, 12, 16, 20 lejes helyárrakkal!

MA d. e. 11 órakor MATINÉ! Két Him egy műsorban!

Hajsza a milliók után

Verebes Ernő, Liciano Alberttal és

Két árva!

Az ismert regény után készült a világ legszebb filmje.
JEGY LEI 8—15 —

község végénél végérvényesen eltűnik. Megnéztem az órát, majdnem háromnegyed órán át tartott ez a megmagyarázhatatlan tünény. Nem lehet eltalálni micsoda, ide szék-ember kell. Biztos, hogy semmihez sem hasonlít, amit eddig láttam. Mintha önálló, piros-fényű csillag kelne fel valahol Murány határában és pályája csak Fiscutig tartana. Körülbelül három kilométeres távolságban lehetett — amennyire megítélhetjük — és három méteres magasságban lebeghetett a kukoricaföldek felett.

— Sötét, felhős, esős és ködös időben éppen olyan erős a fénye, mint tiszta ég mellett — szólal meg mellettem halkán Kintzig László — és éppen ez a megmagyarázhatatlan. Olyan köd volt egyszer, hogy a fákat alig láttuk, de a vörös csillag fénye változatlanul erős volt.

Az egyik béresgyerek mellettem keresztet vett. Mozog az ajka. Biztosan imát mormol, amelyben védelmet kér a gonosz hatalmak ellen...

Ujra hazafelé robogunk. A fiscuti házak zárt ablakai mögül petróleumlámpa fénye imbolyog... most biztosan ősi szellemtörténeteket mesélnek egymásnak a rettegők és közeli szerencsétlenségek és háborúk jóslata perag az ajkáról... a vörös csillag felgyújtotta a fantáziákat...

Berobogunk Aradra. Vidám jazz szól a kávéházakban...

És husz kilométernyire a vidám jazztól egy egész környék retteg az eljövendőtől, amelyeket egy titokzatos tünény jósl be számukra...

Marosi Rudolf.

Tíz halott, három haldokló és harminc súlyos sebesült áldozata van a bucaresti-i katasztrófának

Ujabb részletek a bucaresti-i zsidótemplomban történt tömegkatasztrófáról -- Mi okozta a katasztrófát? -- Menekülés holtesteken keresztül -- A halottak névsora -- Lepecsételték a zsidótemplom épületét

Bucarestből jelentik: Európai jelentőségű, megdöbbentő szenzációvá nőtt az a részleteiben csaknem páratlanul álló tömegkatasztrófa, amely — amint az Aradi Közlöny legutóbbi száma már részletesen beszámolt róla — pénteken este a bucaresti-i Calea Grivitei 143—145. szám alatt lévő izraelita templom hossznap-előtti istentiszteletén történt. Az Aradi Közlöny bucaresti-i tudósítója a történetekről az alábbi újabb, részletes tudósítást küldte lapunknak, amelyben beszámol a közben lezajlott hivatalos vizsgálat precíz megállapításairól arravatkozólag, hogy hogyan keletkezett és hogyan folyt le tragikus percek alatt a tömeghalállal végződött pánik...?

Kitör a pánik

A grivitei zsinagógát zsufolásig megtöltték a hívek az első csillag felragyogása után, hogy áhitattal hallgassák meg az ünnepesti istentiszteletet. Az istentisztelet kezdetén, addig még ki nem derített ok folytán, az ünnepesti fényárban uszó templom villanvilágítási hálózatában váratlanul rövidzárlat keletkezett, amennyiben az elektromos áramvezeték biztosító-tábláján az egyik biztosíték ólomtönitése meglövedt. A szakértők véleményezése szerint a templom világítási hálózatát tulajdonképpen túlságosan is igénybevételek az ünnepesti alkalmából üzembehelyezett villanvégőkkel és ezt a túlterhelést nem bírta el a hálózat.

A rövidzárlat bekövetkezése alkalmával az egész templomra, amely — mint említettük — úgy a földszinten, mint a nők karzatán zsufolva volt ájtatos hívőkkel.

váratlanul vaksötétség borult.

A rövidzárlatot hangos szóval hozta az egyik templomszolga a templomi közönség tudomására, amely fegyelmezett nyugalomban tudomásul is vette a bejelentést, egy villanvszerelő pedig nyomban jelentkezett is a férfiközönség sorában, hogy kijavítja a keletkezett hibát. A vaksötétségben azonban a zavarbajlott templomszolga nem találta meg az ilyen rövidzárlat esetére készenléthe-helyezett villandrótot és a keresgélés percekig elhúzódott.

Eközben az ugyancsak vaksötét templomi helyiségben, amely zsufolva volt, egyre türelmetlenebbé kezdett válni a hőség. A vezetőség intézkedett, hogy hozzák működésbe az

ugyancsak elektromos árammal működő szellőztető-készülékeket. Ez meg is történt, azonban az emeleti szellőző-ablakok elektromos huzalaiból — talán éppen a rövidzárlat következtében — nagy elektromos szikrák pattantak ki, amelyek kísértetiesen kékes fényvel sercegetek a vaksötétségbe borult erkélyen. A nők között a szikrák megjelenése természetesen riadalmat keltett és valaki — a sötétség miatt nem lehetett megállapítani, hogy kicsoda — hirtelen élesen felsikoltott:

— Jaj Istenem, tűz van! Segítség...!

**Drágul a szörme
Neuländernél még olcsó**

Fischer Eliz-palota. 8129

Az óriási hőség amugy is a szokottnál jobban izgalomban tartotta a templom közönségét, amely a női sikoltozásokra rémülten figyelt fel. Az első hisztérikus sikoltozás nyomán elsősorban is a nők rémültek meg és pillanatok alatt vad sikoltozás támadt a koromsötét templomi helyiségben. Az emberek, az emeleten éppúgy, mint az erkélyen, felugrártak helyeikről és egymás hegyén-hátán tolongani kezdtek a kijáratok felé. Ugyanez történt, hogy az emeleti karzaton a rohanásban egy felfordult szék lábában elbotlott egy asszony és nagy zajjal zuhant le a padozatra.

A sötétségben pedig az arra rohanó nők egymásután zuhantak keresztül a padlón gomolygó testeken.

Borzalmas kavargás keletkezett az erkélyen. A feltorlódott nők tömege a vaksötétségben az aránylag gyöngye fakorlátnak sodródott, amely nem bírta el a szokatlan nyomást és kísérteties ropogással-recsegéssel eltört. A szertehulló fadarabok természetesen lezuhantak a földszinti terembe, ott is növelve az egyre jobban elhatalmasodó pánikot. A vaksötétségben a nők nem tudták, mi történt és így egymás után kilenc nő zuhant alá az eltört fakorláton át a földszintre, ahol viszont most már a férfiak is elveszítették nyugalmu-

kat és kiáltások között tolongtak ide-oda, maguk alá tiporva a lezuhant testeket.

Többen, akik a kijáratok mellett állottak, közben kijutottak a szabadba és még mindig abban a hitben, hogy tűz pusztít a zsinagógában, azonnal a legközelebbi telefon-állomáshoz rohantak, ahonnan értesítették a tözoltóságot és a mentőket a tömegszerencsétlenségről. Csakhamar erős rendőri készség szállotta meg a zsinagóga környékét, amelyből tompán hangzott ki a benszorult tömeg kísérteties és háborzongató kiáltása. A rendőrség és a tűzoltóság egyesült erővel percek alatt rendet teremtett a pánikba-sodródott emberek között és így lassan-lassan sikerült behatolni magába a templomba is, amelyből még mindig a félőrült emberek igyekeztek hanyatt-homlok kifelé, ezzel is megnehezítve a hatóságok beavatkozását. Sikerült bekapcsolni a világítást és ekkor, a hirtelen feltáruuló vilanyfényben,

borzalmas látvány tárult fel a mentési csapatok szeméi előtt.

Borzalmas jelenetek a templomban

A templom földszinti padozatán egy sikoltozó, vérző, hisztérikus embergomolyag hörgött és küzdött egymással, az emeleti karzat több méteren keresztül leszakadt karfája alatt, a felforgatott padok között. Több férfi és nő halálos mozdulatlanul feküdt egy a karzat, mint a földszint padozatán, azok, akiket a pánik által félőrültté rémült tömeg borzalmasan összetaposott. A tűzoltó- és mentőcsapatok legelsősorban is a mozdulatlanul fekvő emberi testeket kezdték kihordani a szabadba tett kijáratokon át. A zsinagóga épülete mellett már a legelső beavatkozásnál

tíz nő holtestét tektették a kövezetre, valamennyit borzalmasan összetiport állapotban.

Az áldozatok névsora a következő:

1. Dávidson Sára, 2. Dávidson Róza, 3. Tichnovska Róza, 4. Kochen Anna, 5. Rubinstein Bella, 6. Matesaru Rachel, 7. Moskovitz Irén, 8. Schull Aurélia, 9. L. Kiss Anna, 10. egy hatvan esztendő körüli öregasszony, akinek személyazonosságát eddig nem sikerült megállapítani.

A Calea Grivitei-i zsidótemplom tömegkatasztrófája ügyében a nyomozás teljes apparátussal folyik. Tömegesen érkeztek feljelentések a rendőrséghez, amelyek arról számolnak be, hogy a templomból több értékes dolog tűnt el, ezenkívül az ájtatoskodó hívők is egymásra jelentették, hogy érteik, pénztárcáik eltűnik a katasztrófa alkalmával. Eppen azért az ügyészség intézkedésére a zsinagóga ajtajait lezárták és lepecsételték. Ez még tegnap délután történt. A hívők az udvaron gyülekeztek és ugyszólván egész éjjel itt imádkoztak és siráncoktak. Reggel hat órakor csendőrség jelent meg a templom épülete előtt s az ügyészségi kiküldöttek jelenlétében felnyitották a templomot, ahol megkezdtek a részletes, alapos vizsgálatot, amely elsősorban is azt állapította meg, hogy az elveszettnek hitt holmi nagy része a pánik során keletkezett hatalmas tolongás alkalmával hullott el. Erszényeket és ékszereket találtak meg a templomban és igen sok értékes holmit összetaposott állapotban leltek meg a hatóságok emberei.

A nyomozást vezető Procop Dumitrie ügyésznek sikerült tisztázni a tömegkatasztróft előidéző okokat. Az ügyészi vizsgálat szerint három ok egymásba kapcsolódó okozati sorozata idézte elő a szerencsétlenséget. Az első okot eszerint egy gyermek idézte elő. A gyermek az egyik villamos kapcsolóval játszott, rövidzárlatot idézett elő és így keletkezett a sötétség. A második ok éppen a sötétség következtében született meg: egy férfi, aki megijedt attól, hogy a villany olyan hirtelen kialudt, betörte az ablakot és így akart kijutni a szabadba. Amikor ezt meglátta a férfi szomszédnője, hisztérikus rohantot kapott és sikoltozni kezdett; ez volt a harmadik és döntő ok. A szerencsétlenségnek hatvan sebesült áldozata van, ezek közül harminc állapotban kívülül súlyos: aggasztó, hárman haldokolnak. A halottak száma: 10.

Műlakatosság, gépműhely, fémöntöde, autóalkatrészek szakaszerű készítése, speciális fogaskerekek marása

Ladislau ASSAEL László 2907

Arad, Calea Radnei No. 35. (volt Radnai-ut 35. szám),

Autogén hegesztés, Præcisios mérőeszközök gyártása.

Dr. Pacha Agoston püspök feloszlatta a pécskai egyháztanácsot

A feloszlítás érdekes háttérére. — Surlódások az esperes és a tanács tagjai között

Nagy meglepetést keltő rendeletet küldött le dr. Pacha Agoston római katolikus megyéspüspök a pécskai egyházközséghez. A megyéspüspök rendeletével feloszlatta a pécskai egyháztanácsot és az egyházközség ügyeinek vezetésével gondnokságot bízott meg. A meglepő intézkedésnek háttérében az áll, hogy az egyháztanács és a pécskai esperesi kerület vezetője: Lengyel István esperes között súlyos ellentétek merültek fel az utóbbi időben. Az ügy érdekes előzményei a következők:

Az egyházközség pénztárnoka hosszú időn keresztül Polonyi István volt, akitől a vezetőség sokáig nem kért elszámolást. Midőn aztán az ellenőrzés bekövetkezett, kiderült, hogy a pénztárkönyvek elveszttek. Az a gyanu merült fel, hogy a pénztárban hiányok mutatkoznak, azonban ebben az ügyben nem történt beható vizsgálata és a hiányokat nem állapították meg. Ettől kezdve azonban surlódások történtek az egyháztanács és az egyházközség tagjai között. Az egyházi adó kivetése körül is történtek kisebb nézeteltérések, amelyek ak-

kor éleződtek ki, amikor az egyháztanács összes tisztviselőinek, sőt még az esperesnek is egyharmadára szállította le a fizetését.

Lengyel István esperes arra hivatkozott, hogy az egyházi törvények szerint az esperesi fizetéseket egyszer és mindnkorra állapítják meg s így nem lehet leszállítani illetményelt. Az egyházközség tisztviselői viszont kifejtették, hogy fizetésük úgy sem haladja túl a létminimumot s ennek egyharmadából lehetetlen megélniök. Az egyháztanács azonban nem vonta vissza határozatát, mire Lengyel István esperes lemondott az egyházközség vezetéséről és ezzel egyidejűleg jelentést tett dr. Pacha Agoston püspöknél a helyzetről.

Dr. Pacha Agoston rendelete, amelyben feloszlatta az egyháztanácsot, erre érkezett meg és az egyháztanács elhatározta, hogy a rendelet ellen tiltakozni fog. Az esperesi kerület 5-ére hirdetett gyűlésén minden bizomnyal a pécskai egyháztanács ügyével is foglalkozni fognak. A püspök rendelete nagy feltűnést keltett Pécska katolikuságának körében.

Három orosz tudós léggömbjével tizenkilencezer méter magasra emelkedett

Megdön ötésk Piccard sztratoszféra-rekordját. — A tudósok nagy jelentőségű tudományos megfigyelést eszközöltek

Moszkvából jelentik: Az „U. S. S. R.” jelzésű sztratoszféra-léggömb ma reggel 8 óra 41 perckor felszállt és több órás utat tett meg a sztratoszférában. A léggömb nyolcezer köbláb ürtartalmu, így tehát sokkal nagyobb, mint Piccard professzoré. Az „U. S. S. R.”-en Cidosenko tanár, Vasenko mérnök a léggömb alkotója és Usiskin fizikus szállottak fel. A sztratoszféra-repülés kitünően sikerült és a tudósok értékes megfigyeléseket eszközöltek. A léggömb 9 óra 58 perckor elérte a 17.900 méter magasságot, úgy hogy ekkor már kétezer

méterrel tulszárnyalta a Piccard által elért eredményt. A léggömb utasai 12 óra 13 perckor rádiójelzést adtak le, amely szerint egész terhelésük felhasználásával elérték a 18.400 méteres magasságot. Egy óra múlva arról érkezett jelentés, hogy a léggömb sülyedni kezd és középeurópai számítás szerint délután 4 órakor a léggömb Kolonna közelében leszál.

A ballon utasai 19 kilométeres magasságot értek el

**A LEGJOBB ANYAG,
A LEGJOBB FORMA,
A LEGSZEBB SZINEK
DIVAT KALAPOKBAN
DEIN PAULA
NŐI KALAPSZALON STR. BRATIANU 9.**

és ezzel háromezer méterrel megdöntötték Piccard rekordját. Tizenkilenc kilométeres magasságban minusz 67 fokot mértek, a gondolatban azonban sikerült plusz 22 fokot feljuszteni.

A sztratoszféra-repülők sikerét a jó időjárás segítette elő. A ballon hat nappal ezelőtt egyszer már startolt, de az időjárás akkor nem kedvezett. Ma felhőtlen volt az ég és Cidosenko tanár hirtelen elhatározta, hogy felszáll. Hajnali négy órakor látták az előkészületekhez nagy fényoszlopok világításánál. A vörös hadsereg néhány száz katonája segítette a légújító gömbjének mentőútjánál. Ezzel 6 óra 30 perckor készültek el. A ballont hidrogénnel töltötték meg. A startnál csak kevesen voltak jelen, néhány hivatalos ember és hírlapíró. A sztratoszféra-repülők a Marconi-készüléken szakadatlanul adták le jelentéseiket, leadták megfigyeléseiket és közölték tudományos észleleteiket. Az oxigénbelégző-készülékek mindvégig jól működtek.

Megölte gyermekét egy aradi cselédleány

Bestiális csecsemőgyilkosság miatt őrizethe vett az aradi rendőrség egy cselédleányt. Az aradi rendőrséghez feljelentés érkezett Kos Anna 21 éves cselédleány ellen, aki Deutscher Imre aradi kereskedő szolgálatában állott. A feljelentő maga a leány gazdája, elmondotta, hogy felesége ma reggel, amikor a konyhába ment, észrevette, hogy a leány rosszul van, jobban megnézte és legnagyobb meglepetésére a terhesség nyomait fedezte fel. Értésítette az aradi szülészeti klinikát, ahonnan dr. Háber szállt ki a helyszínre és ő állapította meg, hogy a cselédleány szülésen ment keresztül.

A leányt beszállították a szülészeti klinikára és a rendőrség megindította a nyomozást. Kihallgatták Kos Annát, aki elmondotta, hogy az éjszaka szülte meg csecsemőjét, megfojtotta és lepedőbe burkolva, elrejtette a szekrénybe. Margescu komisár szállt ki a helyszínre és valóban a szekrényben találtak rá a csecsemőre. A déli órákban felboncolták és kétségtelenül bebizonyosodott, hogy fulladás okozta a közvetlen halálát. A leányt a szülészeti klinikán tartóztatta le Margescu komisár.

A RENAISSANCE PENSIO Budapest szívében IV. Irányi-utca 21.

Tökéletes komforttal berendezett családi ház. — Minden szobában központi fűtés, hideg-meleg folyóvíz, rádió, telefon. — Kötő konyha, kívánatra diétás ellátás. — Társashelyiségek. — Villamos és autóbusszközeledés minden irányban. — Lift éjjel-nappal. 252

Csaknem ilyen biztos nyereségre sorsjegyet Goldschmidt Bankban vásárolja

Purgly László

ünnepélyes beiktatása az evangélikus egyházkerület felügyelői tisztségébe

Fényes külsőségek között iktatják be 12-én délelőtt jószáshelyi Purgly László ismert aradmegyei földbirtokost az evangélikus egyházkerület felügyelői tisztségébe. Az ünnepélyes keretek között lezajló beiktatásra nemcsak az egyházkerület valamennyi községéből, de Magyarországról is számos előkelő személyiség érkezik, akiknek jelenléte emeli majd az ünnepségek fényét. Purgly László beiktatásának ünnepségei 12-én reggel 9 órakor kezdődnek a Lutheránus-palotában lévő tanácsteremben, ahol az új egyházkerületi felügyelő nyilvános közgyűlés keretében leteszi az esküt a kormány kiküldött képviselője előtt.

A nyilvános közgyűlést templomi ünnepség követi délelőtt 10 órai kezdettel. A Lutheránus templomban Frint Lajos evangélikus püspök nagy beszéd keretében iktatja be Purgly Lászlót, mint az egyházkerület felügyelőjét. Ezután az új egyházkerületi felügyelő mondja el székfoglaló beszédét. Déli 12 órakor Purgly László a püspöki lakosztály vendégeként fogadja az egyházkerület híveinek üdvözlését, majd 1 órakor ünnepi bankett lesz Purgly László tiszteletére. Az ünnepségek délután négy órakor folytatódnak, amikor is a délelőtti félbeszakított közgyűlést befejezik. Este 8 órai kezdettel impozáns templomi hangversennyel fejeződik be a beiktatási ünnepség. A hangverseny keretében temesvári orgona- és énekművészek, valamint Fiedler Klári, a fiatal aradi csellóművész nő szerepelnek.

Purgly László evangélikus egyházkerületi felügyelővé való megválasztása még júliusban történt meg. Július 31-én bontották fel az összes egyházközségekből összegyűjtött szavazatokat, amelyek szerint jószáshelyi Purgly Lászlót egyhangú többséggel választották meg a báró Ambrózy Andor halálával még áprilisban megüresült felügyelői pozícióba. Ez a tiszteletbeli állás hatáskörében egyenértékű a püspök hatáskörével, amennyiben a gyűléseken ezentul Frint Lajos püspök és Purgly László egyházkerületi felügyelő elnökölnek. A püspök az egyházkerület vallásügyi felügyelői inkább anyagi ügyeit intézi.

CENTRAL-MOZGO: ANGFLIKA NÖVÉR A szerelem, a szeretet és a hit filmje. Főszerepben: SUZANNE MARVILLE. Délután 3 órakor mérsékelt helyárrakkal.

SELECT-MOZGO: AZ ÜLDÖZŐ. Sikerfilm. Főszerepben: HANS ALBERS és EGGERTH MÁRTA. Délelőtt fél 12 órai MATINÉ.

CENTRAL: A NAP GYERMEKEI. Főszerepben: RAMON NOVARRO és HELEN HAYES. (Rendes matiné-helyárrak.)

SELECT: Ó, VAGY SENKI... Főszerepben: HERMANN THIMIG.

Arad legrégebb, speciális, modernül berendezett **paplankészítő** műhelye, ahol paplanok elsőrendű kivitelben, legolcsóbban, gyorsan és pontos munkával készülnek, ugyiszintén átalakítást eszközöl. ☎ 3165

HAUBENREICH-cég: Arad, v. Széchenyi- és Batthyány-u. sarok.

A kilencvenes évek legnagyobb szerelmi regénye — véget ért

Érdekes beszélgetés gróf Károlyi Györgyné Frank Boriskával. — Hogyan lett Krecsányi szubrettjéből a leggazdagabb magyar főúr fiának felesége? — A Károlyi-család likvidálja a szerelmi regényt. — Ki a felesége Károlyi Györgynek? — Megszólal az aradi színház egykori ünnepezt szubrettje

ABBÁZIA, 1933. szeptember végén.
(COPYRIGHT by Aradi Közlöny.)

Csendes domboldalon pálmák sudár szára szalad a magasba, fehér virága van a mirtusznak, fává terebélyesedett leanderek vörös virágai, meillett megpihen a költöző madár...

Fehér kövek szegélyezik a főúri villák miniatűr kertjeit, a rácsos kapuk csak akkor nyílnak meg, ha szívesen látott vendég érkezik.

Tizenegy ága van a koronának, amely ott rozsdásodik az egyik villa kerítésén. A korona alatt címer, zöld az egyik fele, a másik meg piros. És benne aranyos betűk: B. K. Alatta kicsinyke tábla, lila betűk hirdetik, hogy:

Ez a villa eladó...

Ez a négy szó jelenti a kilencvenes esztendő legnagyobb szerelmi regényének végét...

Ez a villa eladó...

Csendes elvonultságban, régi emlékei között éi a bankkölcsönrel agyonterhelt villában a ház ura: gróf Károlyi Györgyné, Frank Boriska... A régi Népszínház egykori ünnepezt primadonnája, a volt monarchia legnagyobb szerelmi regényének aktív hőse ma; idősebb hölgy. A haja fehér, kezének alabástrom bőre alatt kék erek szaladnak keresztül. Ha utra készül: botra támaszkodva tud csak járni. A megjelenése arisztokratikus, pedig: a színpadról indult el, hogy hitvese legyen gróf Károlyi Györgynek.

Gróf Károlyi Györgyné, Frank Boriska először meséli el életének és szerelmének izgalmas regényét

Vajon emlékszik-e még a világ Frank Boriskára? Emlékszik-e Arad az egykori ünnepezt szubrettre, aki a nyolcvanas évek végén hozta lázba játékaival a színházjárázó közönséget.

A pécsi származású, csodálatosan szép leány ünnepezt primadonnája volt a régi Népszínháznak. Blaha Lujza mellett játszott. A kocsija elől kifogták a lovakat, a Váci-ucca virágos boltjaiból neki szállították az égő vörös rózsát és a fehér kriszanthémumot. A régi Egyetértés azt írta róla, hogy: „amikor Frank Boriska a színpadra lépett, olyan volt, mint egy angyal, de úgy énekelt, mint egy pacsirta...”

Egy decemberi estén eltűnt Pestről, Evva Lajos társulatánál másnak kellett énekelni a Boccaccioban Fiametta szerepét. Vele együtt tűnt el a fővárosból Európa legnagyobb gavallérjának, gróf Károlyi Istvánnak egyetlen fia, a huszonegy esztendő Gyuri gróf. Két világrész újságjai hónapokon keresztül oldalas cikkeket írtak a szökevényekről. Károlyi György az újvilágba vitte szerelmét. Ferenc József detektívet küldött utánuk azért, hogy a házasságot megakadályozza.

Kedves legenda kering a bécsi detektívek amerikai útjáról. Ugy meséli a fáma, hogy valahol egy előkelő san-franciskói restaurant ruhatarában akadtak rá a detektívek a szökevényekre. A ruhatarosnő éppen felszolgált Frank Boriska kabátját. A primadonna kezéből kiesett a csipke-zsebkendő. Ő maga emelte fel. A gróf nem hajolt le utána. Amikor ezt a jelenetet látta az egyik detektív, így szólt a társának: „Pajtás, mi elkészültünk. Fordulhatunk vissza. Ezek már megcsükdtek...”

Az abbáziai villa ablakain a lehuzott zsalugáterek nem engedik be a Quarnero őszi nap-sugarait. A lehuzott függönyök mögött szomorúan ül a zöld és vörös címer tizenegyágu K. B.-je: gróf Károlyi Györgyné, Frank Boriska. Elmeséli nekem életének és szerelmének izgalmasan érdekes regényét. Életében először, Elsárgult fotográfiák megszürkült levelek, gondosan összehajtott újságlapok kerülnek elő az almáriumból.

több, mint negyven esztendőig semmit nem tudott arról a világ, amit az egykori Népszínház

színház primadonnája most nekem elmeséli...

És ez a regény annál érdekesebb, mert minden szereplője még életben van. Öregem, megtörve, de lelkében ott hordja még mindegyikük a regény fejezeteinek két világrészen lejátszódott sok-sok fejezetét...

Feszület és — revolver

— Az apám aktív tiszt volt Pécsen — kezdi elbeszélését a grófné — de korán elhunyt. Anyám mal Pestre költöztünk. Az Erzsébet-köruton, szemben a mai New-York kávéházzal volt elegánsan berendezett lakásunk. Gyönyörű hangom volt és a Kerepesi-uton Puksch Ferenc énektanárnál tanultam énekelni. Velem együtt jártak a konzervatóriumba Kopácsi Juliska, Ledovszky Mariska és Gizella. Előttem pedig Komáromi Mariska és Réthy Laura voltak növendékei Pukschnak. Tizenhat esztendő koromban Krecsányi a buda-temesvári társulathoz szerződött. De csak egy évig voltam itt. Egy év múlva Evva Lajos sürgönyileg hívott meg a Népszínházhoz.

Komjáthyiné Kiss Rózsa

táncitanár

október 2-án, hétfőn este a Fehér Kereszt nagyeremében megnyitja haladók és kezdők részére tánciskoláját.
Bejárat: Corso-mozinál. 8653

Régi fotográfiák kerülnek az asztalra, üde arcu, nagyszemű, koromfekete haja leány pénzszembe viseltünk. A grófné kezei reszketnek. Fáradt szemei nedvesek lesznek az emlékezés könnyeitől...

De mesél tovább:

— Jogászból volt Pesten. Ott ismertem meg az uramat. Az öltözömben három mágnás keresett fel, hogy meghívjanak a bálra... A fiatal Hadik gróf az egyik, Károlyi Gyurka a másik, a harmadiknak elfelejtettem a nevét... Hogy ez mikor volt?... Ne kérdezze... Régen... Talán negyven esztendeje... De hagyjuk az évszámokat... Elmentem a bálba, egész este a Gyurkával táncoltam...

— Akkor szerettünk egymásba. A gróf hevesen udvarolt nekem. Az anyám, aki sokat adott az erkölcsökre, ki is tiltotta a lakásunkból. Emiatt egyszer fel is vágta... de ezt hagyjuk... Titokban találkoztunk.

— Egy decemberi délután, amikor egyedül voltam odahaza, kis kézi kofferrel beállított hozzánk a Gyuri. Izgatott volt. Alighogy a szobába jött, letérdelt előttem, kabátja zsebeiből kivett egy feszületet és egy revolvért. És azt mondta: „a feszület előtt esküszöm meg, hogy főbe lövöm magam, ha nem leszel a feleségem...” Ekkor titokban az araja voltam már. Hallgattam rá. És ott nyomban megszöktünk. Ferenc József gróf Károlyi István kérésére parancsot adott, hogy a házasságot mindenképpen meg kell akadályozni. A férjem levelet írt a királynak, ebben megírta, hogy nekik nem tud élni... A levélre válasz sohasem érkezett. De azért mi mégis egymáséi lettünk. Ugy, ahogyan azt a törvény előírja...

Házasság Caklandban, ott, ahol ma Hollywood van...

— Amerikában San-Franciskóban vettünk ki lakást. Itt sikerült megszerezni az irásokat. Én tizenhét esztendőig multam akkor, az uram pedig huszonegy... Oaklandban, Los-Angelesnél, ott, ahol ma Hollywood van, esküdtünk meg Polgárlag és egyháziilag. Egy év múlva megszületett az

Öcső iskolai cipőket „EGRA” ezelőtt „RECLAM”

cipőáruházban Arad, Str. Metlanu 9. (Forray-u.) Csakis az Orbán-cukrász dával szemben szeresheti be nagy választékban. Gyermek iskolai erős boxcipők 175 lejtől Női frotteur őszi divatfélcipők fekete és barna — — 275 lejtől Férfi fél és magas prima cipők 295 lejtől Erős duplatalpu vadászcipők, sportbakancsok. Vásárlás előtt tekintse meg kirakatainkat és választékunkat. Tiszteletkének, nyugdíjasoknak kedvezmény. 3654

első gyermekünk, Melinda Mária... A san-franciskói hercegek tartotta keresztviz alá...

— Három évig éltünk Amerikában. Eleinte tele gondokkal és küzdelemmel, mert a férjem családja hazuról nem küldött semmi pénzt. Egy Politzer nevű magyar származású amerikai bankár állott rendelkezésünkre. Ő adott annyi pénzt, hogy későbbi gondjaink eltűntek. De engem nem bántottak az anyagi gondok. Boldog voltam és szerelmes. Amíg meg nem érkezett a végzet.

... Amint ez már a regényekben szokás...

— San-Franciskóban betegeskedtem. Pénzünk nem volt, hogy cselédet tartssunk. A szomszédunkban lakott egy szabólegény. Szerény penzióban vele ebédeltünk. Így ismerkedtünk össze egymással. A felesége igen kedvesen vállalkozott arra, hogy amíg én pihenni akarok, ő elviszi sétálni a gyermekemet. Én fiatal voltam, szerelmes és naiv... A férjem is elment ezekre a sétákra. Aztán Európába jöttünk. Görzben laktunk. A szabósegéd felesége ide is eljött. Miatta hagytam el engem az uram.

— Azóta élek itt Abbáziában. Az a hölgy férjem oldala mellett él Budapesten. Ugy szerepel, mint gróf Károlyinék. Pedig én ma is törvényes hitvese vagyok az uramnak.

Könnyesek lesznek a szemei, amikor mondja: Félreálltam. Nem akartam utjukban lenni. Ne ki éltem... Ők pedig Pesten telepedtek meg. Nem kereszteltük egymást, csak, amikor már nagyon súlyos lett a sorsom...

A Károlyi-család likvidálja a szerelmi regényt...

— Lányom közben felnőtt, tizenhat éves korában eljegyezte magát gróf Kolowrat Norberttel, de férjem nem egyezett bele a házasságba. Aztán férhez ment báró langfeldi Boyneburghoz, az osztrák császári gárda megalapítójának fiához. A férje meghalt. Itt van özvegyen, három gyermekével. Tíz esztendeig valorizátlannul kaptam az apánzsomat, havi nyolc pengőt... Valorizációs pert indítottam férjem ellen, de indult egy másik per is. Évekkel ezelőtt elcsusztam Budapesten, a lábamat operálták, hónapokig feküdtem kórházban, az ápolási költségeikért; tizezer pengőért perelni kellett a férjemet.

— Ezek a perek most részben egyezséggel, részben ítélettel véget értek.

Nem beszél róla, de nem nehéz megtudni, miképpen likvidálták a kilencvenes évek legnagyobb szerelmi regényét.

Károlyi György grófné Frank Boriska tizezer pengő ápolási költség helyett kapott kettőt, ebből ügyvédi költségekre elfizetett kilencszázat. A királyi Kuria tartásdíj címén megítelt havi háromszáz pengőt, amit később ugyancsak ítélettel fel-emelték négyszázra. És visszamenőleg is kifizettek két esztendőt. Báró Boyneborgné és három gyermeke az árvaszék határozata és egyezség alapján megfelelő tartásdíjat és nevelési járulékokat kap a Károlyi grókok alapítványából. De abból a hatalmas vagyomból, amely Károlyi István után maradt meg, az unokák nem kaptak semmit.

A grófné azonban erről a témáról nem beszél...

Lent a Madonnánál magasra csapkod és porzik a tenger hulláma.

Bóra van...

Az Adria gyöngyöző habja ezernyi csipkébe omlik...

Ilyen csipkések voltak az uszályok a kilencvenes évek elején a bazilikában és a koronázó templomban...

Emlékek köde száll a levegőben.

Sebesen haladt az óceánjáró Amerika partjai felé... Ríporterek hada nyomozott a szökevények után. Ferenc József detektívet küldött a szabad Amerikába, hogy akadályozzák meg István gróf fia esküvőjét...

Több, mint negyven esztendő mult el azóta...

És mi lett a regény vége...

...Ez a villa szabad kézből eladó...

PAÁL JÓB

Pánik a templomban

A bucuresti-i zsidók ünnepi istentiszteletén a nagy vezeklés előestéjén, a grivical templomban, tíz halott és közel negyven súlyos sebesült maradt a padlón. Emlékezetes vezeklés ez, amikor bűnbánattal telített lelkek, ilyen végzetes finálé felé futnak az áhitat perceiben. Ötven család felé sújtott a sors kiszámíthatatlan bárdja és a vezeklés megkönnyebült és újra reménykedő hangulatát ebben az ötven családban a katasztrófa, a jajveszékés és a kétségbeesés váltotta fel.

Alapjában véve semmi sem történt: — és ami a katasztrófát elindította, az normális időben, normális feszültségű agyvelők és normális vérkeringésű emberek között, nemhogy pánikot, de még csak pillanatnyi megrebbenést sem okozott volna. A zsidó templom zsufolásig megtelt közönséggel, a földszinten férfiak, az emeleten a hölgyek és amint már ez ilyenkor szokás, az egész zsinagógában fullasztó hőség terjedt. Rövidzárlat támadt, a villamos szellőztetőket mozgásba kellett hozni és a készülékből néhány ártatlan szikra pattant ki. Az egyik férfi ijedtében torkaszakadtából tüzet kiáltott.

Kitört a pánik.

A villanyszikrából idegszikkra lett. A forró levegőben másodpercek alatt urrá lett a rémület. Az élők zsinagógájából a halál zsinagógája lett. A karzaton leányok és anyák egymást tiporták agyon. Eszeveszett menekülés indult, a rémület áterjedt a lépcsőházra, sikoltozó és hisztérikus asszonyok kergették egymást: — egyetlen egy kicsi szellőztetőből kipattant villanyszikra miatt. De a pánik lélektena mindent megmagvaráz. Nem véletlen, hogy ebből a tüzriadalomból ennyi áldozat maradt a lépcsőkön és a karzatokon. Pánik ott van, ahol a lelkek termékenyek az ijedelemben. Rémület legtöbbször ott van, ahol könnyen rémülnék meg és menekülésre való hajlandóság és a mezitelen élet pusztá megmentésére való igyekekvés ott van, ahol a lelkek már az üldözés fogalmával vannak aláfűtve. Könnyű volna arra hivatkozni, hogy a hitleri divat pszichózisa minden zsidót, akár Bucurestiben, akár Budapesten, akár Belgrádban, bizonyos aggodalommal és remegéssel tölt el. Azok az eszmék, amelyek a zsidóságot az állami közletről kizárják, érvényesülését megakadályozzák, azilitását és ambícióját letörik, sokfelé igen tetszetősek és igen ragadósak. Igaz, hogy eddig semmiféle biztató eredményt, vagy tesztözött előrehaladást, vagy különös gazdasági lendületet ez az irányzat nem mutatott fel, de az is igaz, hogy a zsidóságnak a maga szempontjából erre az ideges remegésre minden oka megvan. Nem lehet csodálni, ha egy imádkozó ember a vezeklés napjának előestéjén, egy túlfűtött zsinagógában, egyetlen röppenő szikrában, a remegés viharától hajtott fantáziájával már tüzvész sejt, vagy talán lángokat is lát.

Nem, mindez nem egyedül a véletlen zsinagógai jelenetre vonatkozik és nem egyedül a zsidókra. Ha történelmesen ez a néhány villanyszikra valamelyik nagy operaház, koncertterem, vagy mozgósínház agyonzsufolt forráságában pattan ki, tehát olyan helyen, ahol nemre, nemzetiségre, fajra, vagy felekezetre való tekintet nélkül van együtt a tömeg. 1933. őszén, ugyanez történik. Ma már ott tartunk, hogy nemcsak a holnapról remegünk, hanem az elkövetkező pillanattól is. A bizonytalanság, az előre nem beszámítható eventualitások és előre nem kiszámítható sorsfordulatok korát éli az egvén és éli a tömeg, éli az ország és éli a földrész. Van pillanat, amikor minden mindegy, anya, test-

Hölgyeim!

a bunda saison közeledik. — Bundák divatszinekre való festését, régi szőrmék illri sinesét vállaljuk, vörös rókából ezüst és k-krókát készíttünk, szakképzett vegyész-mérnök vezetésével

„STAR” Első román prémfestőde
Mairovitz Imre,
Arad, Str. Eminescu (Deák F.-u.) 14. 3651

PÁRIZSBAN,
VALAMENNYI SZÉP NŐ

arcbőre üdesegeinek megőrzésére vagy az
annnyira éhízozott fiatalok arcbőr elérésére
nem használ más szépség-szeret, mint a

„CRÈME SIMON”

mely a leghatásosabb, leghygiénikusabb,
nélkülözhetetlen kozmetikai szer.
Reggel és este a lemosástól még nedves
arcbőrrre egy kenés.

CRÈME
SIMON

„SIMON” - PÜDÉ
„SIMON” - SZAPPAN

A misztikus Kelet borzalmait élte át egy aradi fiatalember

Rejtélyes eltűnés Olaszországban — Nyomoz az olasz rendőrség — Az Aradon lakó családtagok kétségbeesett aggodalmi — A piramisok hazájában — Az ópiumszivók és csempészek között Konstantinápoly dzsungelében.

Az idegenbe vetődött kalandvágyó ifjak minden kálváriáját végigkínálta az elmúlt hónapok alatt Laskoczy Zoltán, régi aradi családból származó fiatalember, aki modern Don Quijote módjára, vállára vette a küzdelmek, harcok néhez pajzsát és néhány hónappal ezelőtt nekivágott a világnak...

Laskoczy Zoltán életének új hajnala előtt állt. Szerencsésillagának azt az előkelő olasz urat nevezte, aki néhány hónap előtt Aradon járt a genovai cég megbízásából s akivel tárgyalásokat folytatott és meghívta őt Olaszországba. Genovából a megérkezés napján küldött is egy levelezőlapot, de azután hetek multak, hónapok és semmiéle hírt, életjelet nem adott magáról...

Testvérei aggódni kezdtek érte, s minden követ megmozgattak, hogy valami hírt kapjanak róla. Egy másik munkavágyó aradi fiatalember szintén Olaszországba gravitált a kereskedelmi tengerészethez. Ezt a fiut, Zoltán jóbarátját kérték meg, hogy Genovába érve azonnal nyomozzon Laskoczy Zoltán után. A tengerészlelőtt elutazott, szerencsésen megérkezett és Genovában hoz-

idevetődött fiatal pillangó szárnyát... Izzató szépségű olasz nők, lelkiismeretlen „barátok” hárlójába került. Minden pénzéből kiforgatták s mikor ittás állapotban hajnaltájt hazatértek a szállodájába, ott olyan csendháborítást csináltak, hogy reggel a rendőrségen ébredtek fel. A bírság lefizetése utolsó líráit vitte el Laskoczy Zoltánnak és azon vette észre magát, hogy az uccára került.

Laskoczy Zoltán ott állott az ismeretlen ország kellős közepén idegenül, elhagyottan, egy centesimo nélkül.

Kiment a kikötőbe és sikerült feljutnia egy teherszállító német gőzösre, amely Egyiptom felé tartott. A gőzöson keservesen megszolgált a hajóigéjét. Éjszakák, nappalok a kazán mellett, a fedélzeten, vagy az árbócokon... De ez is elmúlt és a hajó bevezett az exotikus ország kikötőjébe.

A piramisok árnyékában folytatódott Laskoczy Zoltán rabszolga-élete.

Zsákokat hordott, kikötőmunkát vállalt, mindent megpróbált, hogy éhen ne pusztuljon a csodálato-

Szömörkényi-Vas mozgásművészeti intézetükben

a tanítást megkezdtek.

Beiratások: Bul. Reg. Ferdinand 18.

zálátott a nyomozáshoz. Annyit sikerült megtudnia, hogy Laskoczy Zoltán nem is látták a genovai cégnél, amelytől meghívást kapott sőt senki sem tudott arról, hogy aradi fiatalembert hívott volna meg a cég gvakornoknak. Hosszas utánajárás árán megtudta azt is, hogy Laskoczy Zoltán egyszerű szállodában szállt meg Genovában, de néhány nap mulva nyomtalanul eltűnt és ruháit hátrahagyta.

A genovai rendőrség is bevezette a nyomozást az eltűnt aradi fiu után

és annyit sikerült megtudniok, hogy egy német teherszállító gőzösre szökött fel... Itt lezárult Laskoczy Zoltán regényének első fejezete.

Egyetlen címre küldött hosszabb levelet Laskoczy Aradra. Az egyik gyógyszerárban gvakornok volt az ideália, egy fiatal aradi urilány, akinek egész szívét kiöntötte a távoli ígért-földről...

Az idegenbe sodródott aradi urifiu ezután leírta genovai napjainak szomorú történetét. Még Fiumében megismerkedett néhány hasonlókorú, munkátkereső fiatalemberrel és ezeknek társaságában töltötte el első néhány genovai estjét. Az idegen, régi város éjszakai fénye megpörkölte az

vér, rokon: át kell gázolni rajta, mert különben magunk égünk oda abban a lelki tüzvészben, amelyet a végzet gyújtott meg a világ felett. Nemcsak zsinagógában, színházban, vagy áruházban van tehát jelen a szikra idegölő pánikja, a pánik benne van a kor megélemlített és agyongyötört emberében. Ez a lé-

san kék, mesékbe illő egyiptomi ég alatt. Nem birta sokáig és ismét csak idegen hajón keresett menedéket. Egy jugoszláv gőzös magával vitte Törökországba.

Az élet szélmalomharca itt rengeteg kalandba, életveszélybe sodorta az aradi fiut. Konstantinápoly alvilágának dzsungelébe került, török ópium-csempészek hajóján utazott a Fekete tengeren és egy dohánycsempészéssel került össze egy másik magyar fiuval, akivel együtt ehatározták, hogy bármiképpen felhagynak ezzel az étellel és hazajönnek Erdélybe, ahonnan mindketten elszakadtak. Életveszélyes, nehéz munkában eltöltött hetek alatt drachmát-drachmára rakva éheztek, küzködtek és nélkülöztek, amíg együtt volt a pénz és felvették mindkettőjüket egy román kereskedelmi hajóra, amely Constanta felé tartott...

Csak egyetlen vágy élt benne, hazajönni, itthon megpihenni a világsavargásban eltöltött hónapok után... Megtört lelke azonban elveszítette bátorságát: a megcsalt testvérek hogyan fogadják majd és ennyi hiabavaló szélmalomharca után hogyan állja meg helyét az életben? Laskoczy Zoltán aradi hozzátartozói most mindent elkövetnek, hogy hazahozzák a „tékozló fiut”: saját fiatal életének pazar tékozlóját... Csányi Piroška.

lek gyulékony anyag, mindenféle mérges folyadékotól, történelmi kataklizmától, egyéni bánattól toxikált matéria: elég egyetlen szikra és lángbaborul. Tévedés, ez nem zsinagógai pánik, ez a bucuresti-i eset. Ez egy csöppnyi, kicsinyített filmkockája: — a pánik-ember európai drámájának. F. T.

H I R E K

Nagysikerű szüreti mulatságot rendezett az aradi magyar ifjuság

Ma este az aradi „Magyar Ifjuság” nagyszabású, hangulatos szüreti mulatságot rendezett. A csillogó teremben magyar ruhás hölgyrendezőgárda és szmokingos fiatalemberek fogadták a közönséget. Kilenc óra után már zsufolya volt a nagyterem és a fiatalok vígan ropták a csárdásokat, a modern táncokat Farkas Jancsi pattogó muzsikájára. A hangulat már korán a lehető legjobb volt és így nemcsoda, hogy a hajnali órák még együtt találták a jókedélyű társaságot. Egy-másután érkeztek meg a bábra: dr. Széll Lajosné, Vigyázó Lászlóné, dr. Parecz Béláné, özv. Grosz Józsefné, Domány Jánosné, Lászlóné Prohászka Elvira, özv. Medveczky Györgyné, Schäffer Miklósné, Diószegi Józsefné, Muzsasz Kálmánné, Oravetz Gyuláné, Nyisztor Vilmosné, Domsitz Lajosné, Boros Károlyné és Széll Ilonka. Ott láttuk a mulatságon Justh János nyugalmazott főispánt, dr. Széll Lajost, Parecz Béla dr. volt képviselőt, Dániel Endrét, dr. Velcssov Géza alpolgármestert és rajtuk kívül még számosan jelentek meg Arad közéleti előkelőségei közül.

A szüreti mulatságot a Magyar Ifjuság leánytagjai rendezték és mondhatni, hogy szinte tultertek a férfi rendezőkön, mert a mai estély rendezése semmi kívánni valót sem hagyott maga mögött.

A rendező leánygárda: Medveczky Margit irányítása mellett: Bogdán Bejla, Balta Margit, Boross Magda, Bossányi Edit, Csérvénka Klári, Domány Sára, Erdélyi Olga, Faragó Klára, Fiedler Klári, Florián Irén, Hanacker Erzsi, Halmos Margit, Kászonyi Erzsi, Kiszinger Mária, Muzsasz Ilona, Muzsasz Sári, Molnár Teresi, Nyáry Anikó, Neumann Irén, Neumann Ilona, Oravetz Ilona, Palágyi Médi, Péchy Ella, Péchy Lujza, Rigler Margit, Széll Erzsike, Szömörkényi Magda, Szilgyó Magda, Vigyázó Marika, Vas Boriska.

A leány-rendezőgárdának segítségül szolgáltak: Geller János, dr. Parecz György, Szentiványi Elek, Muzsasz Sándor, Guttmann Jenő, Töröcsik Istvánné, Tövisháti János, Belinszky Lajos, Kemka Károly, Znorovszky Ferenc, Schöer László, Szabó László, Guttmann Nándor, Lányi Lajos, Bokor Ernő, Mihajlovics János.

A zenét Geller János cigányvajda irányította nagy meglepetéssel.

— **IDŐPROGNÓZIS.** Tulnyomóan derült idő várható, némi hőemelkedéssel.

— A szerb királyi pár Bulgáriában, Szófiából jelentik: A szerb királyi pár vasárnap vagy hétfőn elvonozza a bulgár királyi pár legutóbbi látogatását. A bolgár uralkodó pár Euxiongrádban, a királyi csaiád nyári üdülőhelyén fogadja Sándor királyt és Mária királynét.

Legolcsóbb „RECORD” divatáruház

Str. Eminescu 15. (Deák Ferenc-ucca.)

— A kormány a transzfermoratorium felüggesztésével foglalkozik. Az egyik bucu-resti lap azt a feltűnést keltő értesülést közli, hogy a kormány a transzfermoratorium felüggesztésének tervével foglalkozik. A lap szerint a pénzügyminiszter azért gondol a transzfermoratorium felüggesztésére, mert a külföldi hitelezőkkel még mindig nem sikerült megegyezni, október elsején pedig a külföldi kölcsönökre újabb részletet kellene kifizetni. A kormánynak az a szándéka, hogy a kincstár helyzetét alaposan áttanulmányozva, a lehetőségekhez mérten fizessen, hogy ezzel is tanulmányt adjon a jövő felé.

— **Ritka jubileumot ünnepel az aradi rendőrség.** Iancu Traian a büntető osztály vezetője 25 éves szolgálati évfordulóját ünnepli tisztviselő társai, akik szeretettel veszik körül a rokonszenves büntető osztályfőnököt. Számos kitüntetés és elismerés bizonyítja munkásságát, amelynek során nem egy megoldhatatlannak látszó bűntudat derített fel és juttatta az igazságszolgáltatás elé a bűnösöket. Büntető nyilvántartója amelyet saját maga szervezett meg, kifogástalanul működik. Jubileum alkalmával, mint hírlék, megünneplésüket rendezték tiszteletére a rendőrség.

Terézia Felter kozmetika

távolítása, hámlasztás. — Olcsó árak. — Izsák Olga külföldi kozmetikuşnő vezetésével. — Tanítványok felvételnek.

— **Frontharcosnap** Budapesten. Budapest-ről jelentik: A vasárnapi frontharcos napra már szombaton érkeztek az ország különböző részeiből küldöttségek. Ugyancsak szombaton érkeztek meg a külföldi frontharcos alakulatok delegációi is. Ma este hét órakor érkeztek meg Budapestre a német Stahlhelm szövetség delegátusai, ezt megelőzőleg pedig az osztrák frontharcosok, az éjszakai órákban pedig az olasz kiküldöttek csoportjai érkeztek meg.

ENGLISH

GLADYS POPESCU,
qualified English teacher,
late of Oxford,
has returned from England.
ADDRESS: SEMINARULUI 7.

— **Esküvő.** Kornis Magda és dr. Székely László fogorvos ezután hívják meg barátait és ismerőseit október 3-ikán, kedden déli fél 12 órakor, a neolog-izr. nagytemplomban tartandó esküvőjükre. Gratuláció Deák Ferenc (Eminescu)-ucca 16. alatt. (Mindenkülön értesítés helyett.)

Konkurrencia nélkül Fehérneműekben-- Paplanokban

RUTKAY & BOTYE cég
speciális szaküzlet. 372

Szokás hatalma

Fegyházőr (az új fogolyhoz): Az ügyész ur akar magával beszélni!
Fogoly: Mondja meg neki, hogy nem vagyok itthon!

— A serdülő ifjuságnak reggel felkeléskor egy-egy kis pohárnyi természetes „Ferenc József” keserűvizet kell adni, mert gyomor-, bél- és vértisztító hatásának fiuknál és leányoknál igen fontos eredményeket köszönhetünk. A gyermekklinika-kon a Ferenc József vizet már a kicsinyek makacs szorulásakor kitűnő sikerrel alkalmazzák.

— **Mándy Ilona** holnap, hétfőn este debütál, mint előadó és felolvasó, az aradi Iparos Otthon nagytermében, miután eddig az írsain át ismerte meg Erdély újságolvasó közönsége. A párisi riporterről fog beszélni Mándy Ilona, arról a jószimatu ügyes, fűrgé internacionális újságíróról, akinek a típusát éppen az előadó személye képviseli. Az előadást a Hang folyóirat rendezl, pár szóval Fekete Tivadár vezeti be és a látogatása díjtalan, csupán a garderoob kötelező.

Női ruhaszövetek	— — —	45, 78, 195 lei
Női kabátelmak	— — —	175, 225, 325
Férfiszövetek	— — —	135, 250, 370
Férfi kabátiszövetek	— — —	220, 395, 595

— A budapesti „Ujság” újabb nagy kedvezménye olvasói részére. Az Ujság, a leggazdagabb tartalmu és legnépszerűbb magyar lapok egyike, újabb nagy kedvezménnyel lepi meg olvasóit. Október 1-től kezdődőleg minden vasárnapi számának első oldalán a címfej mellett számozott szelvényt közöl és minden olvasója részére, aki ezekből a szelvényekből levágva és össze gyűjtve 12 darabot az Ujság kiadóhivatalának (Budapest, VI., Aradi-u. 10.) lakcímevel együtt beküld, ingyen és díjmentesen küldi meg a „Mindent Tudok” című több, mint 300 oldal terjedelmű, mélynyomású diszalbumát. Az Ujság olvasói tehát nemcsak tartalmas lapot, hanem azonkívül egy értékes könyvet is kapnak. Az Ujság állandó cikkírói: Kóbor Tamás, Márai Sándor, Nagy Endre, Zsolt Béla, Szőlősi Zsigmond, Tabéry Géza stb. Az Ujság minden lapelárusító helyen kapható, ára hétköznap 8, vasárnap 12 lei.

— A CFR, fűrdő-vasúti jegykedvezményét október 15-ig meghosszabbította. Bucurestiből jelentik: A CFR, mai rendeletével október 15-ig meghosszabbította a fűrdőre menő fűrdőre hazatérők vasúti jegykedvezményeit.

— **Eltélt magyar horogkeresztesek.** Budapest-ről jelentik: A Schadt-tanács ma felekezett elleni izgatás miatt egy havi fogházra ítélte Oláh Árpádot, a „Nemzetiszocialista” című lap szerkesztőjét, Böszörményi Zoltánt, a párt vezérét és Kenyeres Lajos alvezért 3—3 havi fogházra ítéltek, mert a lapban törvénytelen brutalitásnak minősítették a „Nemzeti-szocialista” című lap kolportázs-jogának megvonását és ezt az intézkedést a nemzetközi zaidóság intervenciójának adják be. A vádlottak az ítélet ellen felebbezték.

Fehérnemű varrást és javítást vállalok.

SZABO DALMA, Bul. Regele Ferdinand No. 5. 3413

— **Vasárnap délig nyitva tarthatnak a borbélyok.** Bucurestiből jelentik: A munkügyi miniszterium 59.682. szám alatt ma rendkívül érdekes rendeletet adott ki, amelyben közli, hogy megengedi a borbély- és fodrász-műhelyek részére a vasárnap délig történő munkát. Ismeretes, hogy a munkaadók még régebben kérték a miniszteriumtól a vasárnap délig műhelynyitást. Most a miniszterium engedélyezte, de azzal a kikötéssel, hogy azok a műhelyek, amelyek vasárnap délig nyitnak, kötelesek másnap délig zárva tartani üzleteiket.

Gyógyszertárban

Egy ur bemegy a patikába és dühösen mondja:

— Az állatorvos tegnap felirt a kutya-magát öt gramm chinint és ön a receptre öt gramm sztrichnint adott ki, amiből a kutya megdögölt.

— **Térítettét — csap az asztalra a gyógyszerész — akkor kérek még száz lejt.**

— **Pokolgép a Zágráb—steinbrück vasúti vonalon.** Belgrád: A Steinbrück és Zágráb közti vasúti vonalon ma két pokolgépet találtak. A pokolgépnek szokatlanul nagy méretűek és egyenként tíz kilót nyomnak. A mérénylők a pokolgépeket úgy állították be, hogy az a legelső arra haladó vonatot a levegőbe röptesse. A hatóságok megállapítása szerint a pokolgépek külföldön készültek.

— **Tüntetés Kolozsváron a német konzulátus előtt.** Kolozsvárról jelentik: Parázs tüntetés színhelye volt tegnap este kilenc órakor a kolozsvári német konzulátus Bulevardul Regele Ferdinand 46. házában lévő helyisége. Kilenc órakor nagy csoport fiatalember jelent meg a konzulátus előtt, ahol hevesen és elkeseredetten tüntettek a német Hitler-rezsim ellen. Eleinte csak zajongtak a tüntetők, majd kövek röpödtek s rövidesen valóságos közápor kopogott a konzulátus épületén. A kövek a konzulátus valamennyi ablakát betörték, ezalatt pedig a tüntetők gyalázkodó szavakat kiáltottak s főképpen Hitler ellen hangzottak el elkeseredett kifakadások. A konzulátus épületében szokatlanul teljesítő rendőr tehetetlennek bizonyult a tömeggel szemben és éppen ezért telefonon kért segítséget a rendőrség központi ügyeletéről, ahonnan erős készültség vonult ki a tüntetők ellen.

Vásznak, napiszámla 10 lejtől. Alsó lepedővászon 49 lejtől. Pajlaq lepedővászon — — — 29 lejtől. Csep de chine — — — 72 lejtől stb. Győződik meg utólréhetetlen olcsóságunkról!

— **Megverték a prágai német követségi tanácsost.** Prágából jelentik: Kinos incidens játszódott le ma Prágában, amely minden bizonnyal diplomáciai bonyodalmakhoz vezet. Lovag Bibra Zsigmondot, a prágai német követség tanácsosát többen megtámadták, amikor az egyik étterem kapuján kilépett. Bibrát járó-kekők megtámadták, és fenyegetően léptek fel ellene, mert gomblyukában horogkeresztet viselt. A követségi tanácsos közölte támadóival, hogy a német követség tagja, ezek azonban ezt nem vették figyelembe és Lovag Bibra Zsigmondot ütlegelni kezdték, úgyhogy az a földre zuhant. Rövidesen rendőrök felentek meg a helyszínen, akik a támadók közül tizet elfogtak. A követségi tanácsos sérülései nem jelentékenyek.

— **Szessen és biztosítsa helyét magának a Liziói Szent Terézia csodatételéhez.** amely vasárnap délután és este lesz a színházban. Az előadásokat a Szocialis Missziótársulat rendezi az Iparos műkedvelők közreműködésével. Délután 4 órakor, este pedig fél 9 órakor kezdődik az előadás.

— Erélyes vizsgálat folyik a csütörtökön délben megszökött rab ügyében. A szökött rab egyébként nem más, mint Oprea Arsenia, a hírhedt buttvini rablóbanda vezetője, akit az ottani körjegyzőnél elkötött rablás, valamint az éjjeli őr meggyilkolása miatt, az aradi törvényszék néhány hónappal ezelőtt tíz évi fegyházra ítélte, Oprea fellebbezett és ennek köszönhető, hogy Aradon maradhatott és nem szállították el a nagyenyedi fegyházba. A nyomozás még eddig eredménytelen, az aradi ügyészség mindenestre értesítette a buttvini csendőrséget, miután feltételezhető, hogy a megszökött rab valahol szülőfaluja környékén bujkál.

Modern lakáshoz
eredeti székelyszőnyeget
tervezésben és rendeljen:
Schillinger Imrénél
Str. Cloșca (Szt. László-u.) 12. 8639

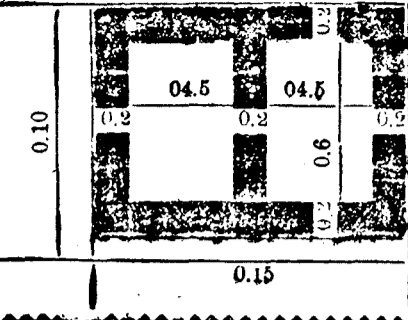
— Elrontott gyomor, bélzavarok, émelygés, kellemetlen szájj, homlokfájás, láz, székszorulás, hányás vagy hasmenés eseteinél már egy pohár természetes „Ferenc József” keserűvíz gyorsan, biztosan és kellemesen hat.

Új tűzifatelep!
Dupák János: v. Kossuth-u. 40.
Legjutányosabb árak! Tegyen egy próbavásárlást! 3633

— Letartóztatták a zádorlaci gypmestert. Ma beszállították az aradi ügyészségre Lingurar Sándor zádorlaci gypmestert, aki ellen az a vád merült fel, hogy elhullott állatok húását árusította. Lingurar tagadta a terhére rótt cselekményt, azonban a terhelő körülmények alapján letartóztatásba helyezték. A mai napon egyébként kihallgatták Jiva Craclun aradi gypmestert is, aki ellen hasonló vád merült fel. A gypmester vádakkal illetve két feljelentőjével, Pucea Pétert és Stupariu Mihályt, kijelentette, hogy négy héttel ezelőtt elhullott sertést vásároltak egy nagylaki gazdától, átvitték a tetemet Zsigmondházára, ahol eladták a húását 12 lejért, a zsíráját 24 lejért kilogrammonként. Az ügyben megindult a vizsgálat.

BARSONY

— Differenciálak a pénzügyigazgatóság főpénztárának aprópénz-hiánya miatt. Jelentette az Aradi Közlöny, hogy az aradi pénzügyigazgatóság főpénztárosa, Schöner Ferenc befejezte az aprópénztekercsek osztályozását és számítása szerint a Trafic Comercial ládáiban mintegy 60.000 lej hiány van. Felkereste az említett vállalat megbízottját és közölte vele megállapítását, amire az illető — Schöner kijelentése szerint — úgy nyilatkozott, hogy a Trafic Comercial aligha fogja pótolni a hiányt, mert nem látja bebizonyítottá azt, hogy a 60 ezer lej az ő csomagjaiból hiányzik. Munkatársunknak Popa adminisztrátor kijelentette, hogy a pénzügyigazgatóság ragaszkodik a hiány megtérítéséhez, mert arra a törvény kötelezi a Trafic Comercialt. Egyébként 3 tagú bizottság fogja a hiány pontos összegét megállapítani és a delegációnak Popa is tagja lesz. Góró Artur dr., Trafic Comercial jogtanácsosa, ez ügyben a következő felvilágosítást adta: — A Trafic Comercial az állam számára történő befizetéseit mindig az Autonom pénztárhoz (Cam.) küldi, amely közvetlenül számol el a pénzügyigazgatósággal. Hogy az 1-2 lejeseket tartalmazó papirtekercsekben van-e hiány, azt mi nem bírjuk megállapítani, de jogilag nem is vagyunk felelősek az állammal szemben, mert a Trafic Comercial nem a kincstárnak, hanem mindig a Cam.-nak fizetett. A pénzügyigazgatóság által összeállítandó bizottságba mi is benevezhetünk tagokat, de ez még nem jelenti azt, hogy nekünk ebből anyagi kötelezettségünk származhatna.

FÖDÉM TÉGLA

A modern építkezésnél legjobban bevált földém. Romániában szabadalmazva. Egyedül előállításra jogosult „K E N D E-Téglagyár, Fratelia” Timisoara. Aradi vezérképviselet:
Kornis Testvérek R.-T.

— Az ősz ezernyi szépségét, emellett tökéletes és teljes gyógyulást, valamint a legideálisabb pihenést nyújtja évtizedek óta kedvelt magyar vendégeknek a Baden bei Wien-i Gutenbrunn-szanaszatórium. Senki sem érzi, hogy szanaszatóriumban van, a főúri kastély meghitt vendégszeretete, a legjobb úri társaság, a légköveteltes szórakozások — délutáni és esti tánc, saját kinő, hangversenyek, five o'clock, bridge — teszik kellemessé az időt. Kitűnő konyha, kiváló orvosok, a legtökéletesebb... t.

BELEZNYI ISTVÁN festőművész
rajz- és festőiskolája megnyitott
P. Avram lanču (Szabadságtér 21. szám, I. emelet.) 8150

— Elvesztette üzleti iratait és bizományi sorsjegveit egy szegény magántisztviselő, Elvesztett a Mosóczy-telepi Orient utcától a Boros Beni-térig terjedő szakaszon egy barna bőrtárcsa különböző fontos okmányokkal és 14 darab egyenlőcsados sorsjeggyel. Miután a megtalálóra amugy is értéketlenek az okmányok, a sorsjegyek pedig levannak tiltva, kéri a becsületes megtalálót, adja le illő jutalom ellenében a lap kiadóhivatalában, vagy Almási kézimunka-üzlet Boros Beni-tér 35. sz. alatt.

Csak **SZMUTNY** : ego'csóbb az őszi bevásárlásnál!
Prima Kabát, Kosztüm és Ruha ezövegek másékölt árban.
Selyem, bársony és **Duvetine** nagy választékban
Külön kelengye osztály! 8322
Arad, Str. Metianu 4. (volt Forray-ucca.)

— „Palesztina alkotmányjogi helyzete és gazdasági lehetőségei” címen tart ma este 9 órai kezdettel Chilewitz Hermann, a Zs. N. Sz. helyiségében (Zrinyi-ucca 6.) beszámoló előadást palesztinai utjáról.

HARISNYA

Zuhany
Udvarló: Szeretne térti lenni, kisaszszony?
— **En nem. Hát maga?...**
— Minden magyar nő legkedvesebb folyóirata a Magyar Uriasszonyok Lapja, amelynek tartalma a legkényesebb és legváltozatosabb igényeket is kielégíti. Szépiradalmi részét, regényeit, novelláit és cikkeket a legnagyobb magyar írók; Móra Ferenc, Nyíró József, Papp Jenő, Péczely József, Surányi Miklós stb. írják. Szenzációs színes divatmelhékletei és divatrajzai minden más divatlapot megelőznek és felülmúlnak. Tessek levelezőlapon ingyenes mutatványszámot kérni: Török János, Oradea, Casuta Postala 47.

H. Sziklay Gizi táncitanár
Str. Cărcelasilor (Szt. Pál-ucca) 7.
tánciskolájában, október hó 2-án, hétfőn
este új kezdő táncolón nyílik meg. 3559

— Az Urodonal évek óta valóságos jótétemény mindazon betegek számára, akik reuma, köszvény, érelmeszesedés, idegzsába, idegfájdalmak, migrén, vagy elhárjasodás folytán szenvednek, mert ez a szer a betegségekét enyhíti, vagy gyökeresen gyógyítja. Ezzel magyarázható az Urodonal hírneve, amelynek mindenütt örvend és a ma már meggyógyult szenvedők százszázeinek hálája.

Francia, német oktatás,
társalgás, correpetíció. Nagyon mérsékelt tandíj.
Strada Unrei 1. szám, földszint

— Csődkérelem egy kisjénőt cég ellen. Az aradi Kardos és Gammer gabonakereskedő-cég beadványt nyújtott be az aradi törvényszék céghivatalához és a csőd elrendelését kérte a kisjénői „Productia S. A.” felszámolás alatt álló cég ellen 6000 lejes követeléséért. A bíróság a napokban dönt a kérelem felett.

— Goldschmidt Banknál vásárolt sorsjegyek e heti nyereményei, 26., 27. és 28-ikán.
Lej 25.000: 28040. Lej 10.000: 63819. Lej 7.000: 8434, 17052, 55890, 55898, 57319, 63993. Lej 5.500: 8403, 8437, 8444, 8472, 8481, 8490, 11035, 16012, 16017, 17053, 17067, 17077, 17097, 19613, 21953, 21956, 21962, 21965, 21972, 21998, 24999, 28046, 33198, 45016, 45049, 48971, 48951, 45988, 46594, 46704, 49404, 49414, 49415, 49429, 49443, 50709, 50717, 50743, 55889, 55894, 57342, 57346, 57347, 63866, 63875, 63896, 63909, 63939, 63941, 63974, 63990, 64736, 64749, 70653, 70679, 78601. Eddigi nyeremények összege Lej 2,345.000. (Kettőmillióháromszáznegyvenöt ezer Lej.)

— GERŐ dentist kizárólag nemesiemből és csak elsőrangú anyagból vállal mindenféle fogmunkát olcsó díjazásért, Str. Consistoriului (v. Batthyány-ucca) 11. 3287

— Csönölet a bridge-klubokban. Diktaturák nem szöigáhatják a népek javát. A vén gazember meghal, de meg nem tagadja magát, Vörös felok Barnaországban, Körlevél a kölcsönkönyveken élösködő irodalombarátokhoz. Ünnepe a makóskereget egy Rothschild bárót. A biztosítók reaktiválják a hamistanukat. Bombavető Prága felett. Arisztokrata az anyakönyvvezető előtt. Röviden, de velősen a biztosító intézetek hamis tanúiról, egy önmagába fulaszt aradi pletykáról. Szendrei színházról. Először, másodsor, senki többet? — harmadszor! Egy öreg könyvmoly emlékei a történelem, irodalom, művészet és a humor örökéletű birodalmából. Szatirikus sportrovat és politikai görbhetőkör a klemelkődbb szenzációi az Erdélyi Élet legújabb számának. Minden városban, minden pályaudvaron begzereshető az újságárusoknál a közkedvelt riportlap, melynek népszerűségét egyetlen példány elcívása is elárulja.

volt Szabadságtér 18.
legjobb, legolcsóbb! 1036

— Számos női bajnál a természetes „Ferenc József” keserűvíz használata végtelen nagy megkönnyebbülést szerez.

Meszlényi Marietta
II. akadémiai vizsgáját sikeresen letette. Hegedű tanítását október 1-én megkezd. Erdéklóndi Str. Consistoriului 20. szám alatt lehet. 8624

URANIA

Ma, vasárnap 8 órakor 8.— 10.— és 13.— le 5 órától 10.— 18.— és 20.— le
Gaál Franci legzebb Paul Hörbiger legjobb filmje
Paprika kisasszony
A szezon kiváló operett slágere aigányzenével
Déléltől 11 órakor MATINÉ 8 — 10 — 13 — le
Kettős műsor:
Ghettó szive | **Öfensége a vigéc**
Megható életkép | Salamon vigátók
Jön: A MODERN HOZOMANY
Egert Márta, Georg Alexander, Leo Szóák, Hans Brausewetter

SPORT KÖZLÖNY

A temesvári Murgu vezeti a ploesti-i Tricolor és az AMTE közötti Nemzeti Bajnoki-mecset

Aradon biztos AMTE-győzelemmel számolnak. — Az elsőosztályu bajnokságban derby-mecset játszanak

Vasárnap ismét kiemelkedő sportja lesz Aradnak. Mind a két ligacsapatunk sorompóhoz áll, az I. osztályban érdekes meccset bonvolítanak le, a második kategória szempontjából sem maradnak el az érdekes találkozók. A szövetségi díjmérkőzések során, teljes bajnoki fordulót játszanak le, míg az ifjúsági bajnokságért az összes csapatok a gyepre lépnek. Érdekesség tekintetében az Aradon lezajló Nemzeti Bajnoki meccset kell kiemelnünk, amely a most jó formára feljutott AMTE és a ploesti-i Tricolor együttese között fog lezajlani. A mérkőzés bírója a temesvári Murgu lesz. Aradi sportkörökben az AMTE feltétlen győzelmét várják. — A másik ligacsapat, a Gloria-CFR, — mint már azt jeleztük, — Marosvásárhelyen, az ottani Mures ellen veszi fel a küzdelmet. A Gloria-CFR szombaton délután indult a hosszú utjára. A papírfarmákat figyelembevéve, valószínűnek látszik a Gloria győzelmé, az ujonc Mures felett.

Az első osztályu bajnokságban a legnagyobb érdeklődést az ATE és a Transylvania közötti összecsapás váltotta ki. Ennek a meccsnek Polaretzky lesz a játékvezetője. Az Unirea a Soimival fogja összemérni az erejét, míg a Hakoah ellenfele az Olimpia-PTT csapata lesz. Délután a Transylvania-ATE meccsen kívül, az AAC és a Tricolor közötti összecsapásra kerül sor.

A második kategóriában a Banatul és a Juventus közötti meccset kíséri érdeklődés, de ezenkívül az AVMSE és az Astra összecsapását is kíváncsian várja a közönség. A további program: Titanus-RAC, Victoria-Crisana, Egyetértés-Fortuna, Virtutea-Vulturul.

Itt közöljük a vasárnap részletes bíródelegálását:

Gloria-pálya: 8.00 óra: Astra ifjúsági — Olimpia ifjúsági, bíró: Muntean. 10.00 óra: Gloria II.—Tricolor II., bíró: Vecsernyés. 11.30 óra: ATE II.—AAC II., bíró: Gábor. 14.30 óra: Astra—AVMSE, bíró: Olariu, határbíró: Vecsernyés. 16.30 óra: AMTE—Tricolor (Ploesti), bíró: Murgu (Temesvár), határbírók: Macian és Procopie.

AAC-pálya: 8.30 óra: Unirea—Soimi, bíró: Matuz, határbírók: Morócz és Goicea. 10.30 óra: Hakoah—Olimpia, bíró: Pálfi, határbírók: Ciungan és Cristea. 13.00 óra: Astra II.—Transylvania II., bíró: Vidák. 14.45 óra: AAC—Tricolor, bíró: Darázs, határbírók: Höhn és Furbacher. 16.30 óra: Transylvania—ATE, bíró: Polaretzky, határbírók: Sasu és Höhn.

Egyetértés-pálya: 10.00 óra: Egyetértés ifjúsági—Unirea ifjúsági, bíró: Ardelean. 14.30 óra: Fortuna II.—Hakoah II., bíró: Ujj. 16.30 óra: Egyetértés—Fortuna, bíró: Pfeiffer, határbíró: Gencsi.

Juventus-pálya: 10.00 óra: Juventus ifjúsági—Fortuna ifjúsági, bíró: Mágori. 17.00 óra: Juventus—Banatul, bíró: Varga, határbíró: Fock.

Titanus-pálya: 14.30 óra: Titanus II.—AMTE II., bíró: Oprita. 16.30 óra: Titanus—RAC, bíró: Karlich, határbíró: Pálmkás.

Soimipálya: 15.00 óra: Soimi ifjúsági—AAC ifjúsági, bíró: Fock.

AMTE-pálya: 9.00 óra: Hakoah ifj.—Gloria ifjúsági, bíró: Kalmár.

Tricolor-pálya: 9.00 óra: Tricolor ifj.—ATE ifjúsági, bíró: Schneider.

Unirea-pálya: 16.30 óra: Victoria—Crisana, bíró: Probst, határbíró: Schneider.

Pécskai-pálya: 16.00 óra: Virtutea—Vulturul, bíró: Tomi.

Kurticsi-pálya: 15.30 óra: Frontiera Patria, bíró: Adamovici.

Olimpia-pálya: 17.00 óra: Olimpia II.—Unirea II., bíró: Sendorfi.

Furcsa körülmények között érkeztek Aradra a ploesti-i futballisták

A vasárnap lejátszásra kerülő nagyérdekességű ligabajnoki meccs résztvevői a ploesti-i Tricolor futballistái, akik érdekes körülmények között érkeztek meg Aradra. Ugyanis minden futballcsapat közli a vendéglátó együttesel érkezését, de az AMTE meglepetés konstátálta, hogy ez a szokás a ploestiek részéről elmaradt. A klub vezetősége hiába várta a regáti játékosokat a délutáni vonatnál, de az esti vonat is nélkülük robogott be. Az AMTE vezetősége előtt érthetetlennek tetszett ez és felkereste a futballisták aradi tartózkodási helyeit, de itt sem tudtak semminemű felvilágosítást adni a Tricolor futballistáiról. Az AMTE felhívta a ploesti-i Tricolor, ahonnan azt az értesítést kapták, hogy a csapat két részletben utazott el Aradra és onnan már táviratot is kaptak a szerencsés érkezésükről. Nosza, ismételtén megindult a kutató munka és a végén kiderült, hogy a Tricolor játékosai két részletben valóban megérkeztek Aradra és a Vadászkiirt-szállodában vettek ki szobákat. A csapat vezetőjének elmesélték az izgalmas kalandot és az egyik vezetőségi tagjuk azt a felvilágosítást adta, hogy a csapat zsidó vallású futballistái — számszerint hárman — az ünnepre való tekintettel már csütörtökön elindultak Ploestiből és a vezetőség ezeket a játékosokat bizta meg, hogy értesítsék az AMTE vezetőségét a csapathoz érkezésükről, de ezek a játékosok megelégedtek a kötelezettségükről és így történt, hogy Aradon az a hír terjedt el, hogy a Tricolor nem érkezett meg. Alkalmunk volt beszélgetni a csapat egyik vezetőjével, aki a következőket mondotta:

— Tizenhárom játékosal két részletben érkezünk. Három játékosunk csütörtökön este, tizen ma reggel jöttünk meg. A csapatom most jó formában van, de hallom, hogy az AMTE is feljutott. Bizom az együttesemben és remélem, hogy mind a két pontot megszerezzük. Az aradi közönség ismer bennünket és látta, hogy a legutóbb mit produkáltunk.

O A bécsi mérkőzésre már nincs ülőhely. A Bécsben lejátszásra kerülő osztrák—magyar futballmeccsre már minden ülőhely elfogyott.

Menyország a földön.

Egi, földi, Pesti, Bécsi, Párisi, Londoni, Mulatságos, Látványos, Aktuális revű 20 képben.

Szerkesztette, részben írta és konferálja:

Békffy László.

Játsszák: Rajna Alice, Ilsvay Rózsi, Szönyi Lenke, Békffy, Gárdonyi, Maklary, Herozeg, Komlós, Radó Sándor, Kovary, Fenyő, Vértes, Barna, Haller Magda, Lehel Piri, Götz Erzsi, Sárosi Gizi, Falus Magda. László és a „Flóra ballet”

Uj helyárok: a legdrágább hely P. 4.50.

Vasar- és ünnepnap délután a legdrágább. P. 3.— 3642

Terézkörúti Szinpad

Budapest.

Telefon: 265-54. Kezdeté 9 órakor

Nagy érdeklődés előzi meg Pellegrini maesiro vivóakadémiáját

Vasárnap délelőtt fél 12 órakor veszi kezdetét a bemutató

Az Aradi Közlöny már megírta, hogy Pellegrini Virgilionak, a kiváló aradi mesternek rendezésében, nagyszabású vivóakadémia fog lefolyni. A bemutató iránt hatalmas érdeklődés nyilvánul meg és valószínűnek látszik, hogy a délelőtt fél 12 órai kezdettel, a Fehér Kereszt nagytermében lebonyolítandó akadémián az aradi sportközönség teljes számmal fogja magát képviseltetni.

Ezen a nagyszabásúnak ígérkező bemutatón nemcsak, hogy a legjobb aradi vivók vesznek részt, hanem bemutatja kivételes képességét Dehelean Adrián, az Universitatea vivója, az országos bajnok is, akit szintén Arad nagynevű mestere avatott be a vivás tudományába. Hatalmas érdeklődés nyilvánul meg a Prágában megtartott Zsidó Olimpiai kardversenye győztesének, Altmann Endrénék vivásával szemben is. Mózes, a Makkabiad második helyezettje is részt vesz a bemutatón. Nagyváradot Szántay Lajos és Salamon Miklós fogják képviselni, míg Temesvár legjobb vivója, Pellegrini József, a szomszéd város mesterének fia, Angelus is a plansra fog lépni. Aradot Weinberger István, Reich György, Kauten Lajos és Fränkel Gyula fogják képviselni. Sportkörökben érdeklődéssel várják Pellegrini maestro fiának, a 13 éves Bercinek vivását, ugyanis a kis Pellegrini egyike a vivósport legnagyobb ígérteinek.

Aradi játékosok igazolásai

Az aradi klubok, illetve játékosok szempontjából jelentőséggel bíró igazolásokat itt közöljük. Az igazolások már megjelentek a szövetség hivatalos közlönyében, a „Rombol”-ban.

Farkas Ferenc Transylvania, a craioval Victoria részére. Szabó József ATE, a constanti Marina részére. Besesek László Tricolor a Uakoah részére. Bugarin Kornél Gloria-CFR az AMTE részére. Czernaczky Demeter Unirea, a Fortuna részére. Goldstein Lajos Tricolor, a Hakoah részére. Illés János Soimi, a Fortuna részére. Ilcu: Milán ATE, a Transylvania részére. Kaicsa Gyula Egyetértés, az Astra részére. Kovács János Olimpia-PTT, az Astra részére. Kiss János Olimpia-PTT, a petrozsényi Paragul FC részére. Laboda Ferenc Egyetértés, az AVMSE részére. Marid István AVMSE, a Fortuna részére. Marinkó Vince Transylvania, az Astra részére. Medve László AMTE, az Astra részére. Nagy József Juventus, az Astra részére. Nagy Sándor Unirea, az ATE részére. Ezenkívül mint érdekeséget jegyezzük meg, hogy a bucaresti-l CFR egyik kitünő játékosát, Chiroiu Tudort, azonnali játékkal a Ripensiahoz igazolták.

Aradiak PESTEN a

METROPOLBA szállnak

Rákóczi-ut 58.

308

150 kónveimes, modern szoba, hideg-meleg folyóvízzel, telefonnal, központi fűtéssel, rádióval és csengő helyettesítő ere. tromos fényjelzősekkel. P. tünásnizu kiváló kozylia. Az étteremben hangulatos cigányzene.

A valódi erdőlyi FLEKKEN különleges égeket, vargabélest, kútköskalácsot Ender flekkensütőmester készíti.

Szobák 4.— pengőtől. Tejes penzió 9 pengőtől.

Befejeződtek a tennisz-bajnokságok

Bucurestiből jelentik: Az országos tenniszbajnokságok most már egy számot kivéve, a mai nappal befejezést nyertek. Ez a szám a férfi egyes, amelyet nem tudtak befejezni. A döntőbe ugyanis az egyik oldalon Poulieff került, míg ellenfelének, a hátramaradt Réti—Botez elődöntőből kellett kikerülni, de Rétinek ma haza kellett utaznia és így a döntőbe automatikusan Botez került, holott Rétinek kétségtelenül nagy esélyei voltak. Poulieff és Botez holnapi párharcra fogja eldönteni, ki lesz Romániának 1933-as férfi tenniszbajnoka.

A vegyepáros döntőjében elég érdekes küzdelem után, a Brateulescu—Réti pár győzött 6:3, 0:6, 6:2 arányban, a Somogyi—Schmidt pár fölött.

Ugyancsak ma volt a férripáros döntője is a Réti—Hamburger és Poulieff—Schmidt párok között, mely Rétiék biztos zsákmánya lett. Győztek 6:1, 6:2, 6:2 arányban. Poulieff itt feltűnő sokat rontott.

Eddigi bajnokok tehát:

- Férfi párosban: Réti—Hamburger.
- Vegyes párosban: Réti—Butculescu.
- Női egyesben: Zizovits Lenke.
- Női párosban: Zizovits—Golescu.
- A férfi egyesben Poulieff a favorit.

O A Venus Resicán. A Venus csapata, a temesvári meccs után, hétfőn Resicán, az UDR ellen fog vendégszerepelni.

O A Nemzeti Ligacsapatok összeállítás. A Nemzeti Bajnoki meccsre a ligacsapatok vezetésével a következőképpen állították össze a csapatokat: AMTE: Tyukody—Habár, Csajka—Lingurár II., Dvorzsák, Szurgyi—Tolán, Szinder I., Magold, Gömöri, Steiner. — Gloria-CFR: Tanase—Valentir, Huszti—Nededa, Faur, Pécskány—Igna, Szabó J., Aliman, Marianut, Mercea.

O Darázs István ismét bíróságon. Arad egyik legnépszerűbb futballbírója kétségtelenül Darázs István, aki — mint annak idején arról lapunk hasábjain beszámoltunk, — súlyos füloperáción esett keresztül. A komplikált műtét következtében Darázs hónapok óta nem működhetett és most a hosszú kényszerpihenő után az AAC—Tricolor meccsen veszi ismét át szerepét.

O Összeállították a katonaválogatottat. A vasárnap kezdődő katonai olimpiászra román résztől összeállították a válogatott csapatot, amely így fest: Zauber—Chiroi, Simonovici—Moravetz, Kotormány, Juhász—Barbulescu, Kovács, Schileriu, Palmer, Kocsis. A csapatban sok az ismert név. Az együttes tréningmeccs során 4:2 arányú vereséget szenvedett a Venustól.

Tehetségverseny

az aradi Magyar Pártban

A Magyar Párt Közművelődési szakosztálya tehetségversenyt hirdet, abból a célból, hogy a magyar kultúrának, tudománynak és iparnak új kincseit felszínre hozza.

A versenyen benevezési díj nélkül részt vehet minden 30 évnél fiatalabb egyén, aki vagy a Közművelődési, vagy az Ifjúsági szakosztálynak tagja. Aki nem tag, beléphet benevezés előtt, Str. Romanului (v. Zrinyi-u.) 8. sz. alatti irodánkban.

Versenyezni lehet bármilyen irodalmi, művészeti, tudományos, ipari vagy kereskedelmi alkottással, mely alkotó munkát jelent.

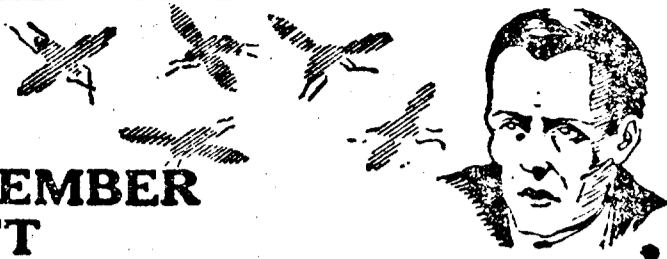
A verseny 1933. október 1-től 31-ig tart. November 1-ig kell bejelenteni a részvételt és azt, hogy ki milyen művelő óhaját pályáztatni. November és december hónapban a versenybizottság megjelöli a helyet és módot, ahol a pályaművet be kell mutatni, kiállítani, vagy előadni. A pályázat lehet titkos, vagy nyilvános.

A verseny díjait — okleveleket — szakmánként az elsőnek adják ki, külön szakbizottságok elbírálása alapján. Kritikát minden pályamű kap.

A díjakat 1934. év január és február havában nagyszabású ünnepély alkalmával osztják ki. Ugyanakkor a nyertes pályaműveket kiállítják, illetve előadják.

A versenyre vonatkozó mindennemű felvilágosítással a Magyar Párt Közművelődési Szakosztálya Str. Romanului (v. Zrinyi-u.) 8. sz. szolgálat déli 12 és 1 óra között.

LEGYEK AZ EMBER SZEME ELŐTT

A húgysavval telített vér megsűrűsödik, aminek elkerülhetetlen következménye az **érelmeszesedés**. Ezen betegség első jelei: **fejfájás, fülzúgás, szédülés, elfulladás, étkezés utáni ellanyhulás, álmatlanság**. Később: **vértolulás, angina pectoris, szélhűdés, bénulás**. Ezen betegségeket megelőzendő, vérünket feltétlenül URODONAL-lal kell tisztítanunk. Ez megtisztítja az ereket és megkönnyíti a szív működését.

„En az URODONAL-t tartom a legtokéletesebb gyógyszernek a helytelen anyagcsere, az érelmeszesedés és általában minden **köszvényes bántalom** ellen, mert hatása elmaradhatatlan”.

DR. SAMPIETRO GALLIGO
a Saragossai Orvosi Akadémia tagja.

Kapható gyógyszerárakban és drogériákban.

A bécsi művészvilág leghíresebb karrikaturistája és kosztümtervezője Aradon

Lizzi Pisk elbeszélte érdekes élményelt — Akiket a művészre lerajzolt — Amikor az „Isteni Marlene”-re hiába vártak

A bécsi művészvilág egyik érdekes személyisége érkezett ma Aradra. Lizzi Pisk, az osztrák főváros leghíresebb kosztümtervezője, a „Der Tag” című napilapnak — amely az előkelő bécsi körök lapja — első karrikaturistája inkognitóban érkezett Aradra, privát látogatásra. A bécsi Volksoper és Raymond-Theater dekoratőrjének legkedvesebb inkognitója — a külseje. Mozgékony, fiusan karcsú, hullámos barnahajú és derűs szürke szemű, fiatal leány ül velem szemben Pataky Veronika, a külföldön is elismert fiatal aradi táncművész szalonjában. Ki hinné, hogy ez az érdekes arcú, alig 24—26 esztendő, izig-vérig bécsi leány senki más, mint a legnevesebb bécsi dekoratőr: Lizzi Pisk.

— A nekilendülő bécsi szezon kellős közepéről jöttem le Aradra, hogy régi, kedves barátom: Pataky Veronika küszöbön álló táncturnéjához a kosztümöket megtervezzem. A mai művészi igények mellett a modern táncművészet aláfestéséhez, megértéséhez nélkülözhetetlen a hozzákomponált táncruha, amely kiegészíti, érvényre juttatja a megtáncolt témát, mint a művészi festményt a hozzáillő keret. A nézők nem is sejtik, mennyi minden kell ahhoz, hogy a táncremekmű teljesen kidolgozva a reflektorok éles fényébe kerülhessen...

A fiatal művész elbájoló bécsi dialektusban beszél karrierjéről, a jelen mozgalmas életéről és a jövő terveiről...

A világhírű nevek egész sorozata pereg le egymás után Lizzi Pisk megrendelőinek lajstromán: Gertrud Krauss, Bodenwieser, Mary Wiegmann, La Argentina, Kreuzberg, Maya Lex a modern táncművészet apostolai valamennyien Lizzi Pisk művészi meglátásait, dekoratőri tehetségét kérik segítségül új tánc-kreációikhoz. A Volksoper világsiker aratót parodisztikus operája a „Drei Groschen” egész dekorációját ő tervezte. Az operát — bár osztrák szerzői tiltakoztak ellene — legutóbb Berlinben megfilmesítették — kevésbé hangos sikerek mellett.

— Karrikaturát rajzoltam már a világ valamennyi táncművészéről a párisi tánc-

kongresszuson. Mint mindenben, ebben is az új irány híve vagyok — mondja komoly pillanattal Lizzi Pisk — az arc helyett a mozdulatok groteszkjét karrikázom rajzaiban. Hiszen a mozdulatokban sokkal több kifejező erő van, mint az arcból, a hangban, vagy akár az írásban. Legutóbb egy sajtófogadtatáson vettem részt, amikor is a leghíresebb művészek ígérték be érkezésüket. Riporterek, fényképezők és rajzolóok valamennyien az „Isteni Marlene”-re vártunk, aki akkor még Bécsben tartózkodott. Sikerként lerajzolnom Werner Krauss, Max Pallenberget, Furchtwanglert, Jeritza Máriát — de Marlene Dietrich nem jelent meg.

— Még kialakulatlan tervem az a jövőre nézve, hogy Londonba megyek ki, mert ma már ott tartunk, hogy csak ott nyílik szabad tere a művészeteknek... Bécsben a nacionalista irány annyira kezd erőre kapni, hogy legközelebb már csak nemzeti viseleteket tervezhetek. Az én művészetem pedig nem türi a korlátokat — inkább elhagyom Bécs és Londonban folytatott működésemet.

Lizzi Pisk egyelőre jól érzi magát Pataky Veronika otthonában és két napig nem gondol a bécsi nacionalista áramlatra, amely művészetét fenyegeti.

Ujabb exhumálás Galsán

Befejezés felé közeledik az arzénos gyilkosságok vizsgálata.

Az aradi ügyészség most készül a világosi arzénos gyilkosságok ügyében az utolsó exhumálásra. A jövő hét első felében lesz az exhumálás Galsán, ahová Mandru Miklós királyi ügyész és dr. Ionescu Sándor törvényszéki orvos szállnak ki. Szabó Jánosné született Goda Viktória galsai asszony holttestét emelik ki a galsai temetőben levő sírjából, miután alapos a gyanu, hogy ez az asszony is gyilkosság áldozata lett. Ezzel be is fejeződik az exhumálások sorozata és a vádirat elkészítésére kerül a sor. Az ügyben beszélgetést folytattunk Mandru Miklós ügyésszel, aki a következőket jelentette ki:

— Az exhumálás befejeztével bevárják a bucuresti-i vegyvizsgáló jelentését, amely hamarosan megérkezik. Azután kerül sor a vádirat elkészítésére. Nézetem szerint a világosi arzénügyben egy hónapon belül készen lesz a vádirat és sor kerülhet a főtárgyalás kitűzésére.

A nyilatkozatból megállapítható, hogy a szenzációs ügy főtárgyalása novemberben, vagy december elején már megtörténhet.

A szerkesztésért:
Dr. STAUBER JÁNOS
felel.

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

Amit egy hatvan év előtti adókönyv leszél...

Magyar és román szövegű adókönyvecskék Aradon — hatvan évvel ezelőtt — Amikor még másképpen ítélték meg a kisebbségek nyelvhasználati jogát —

Mint ismeretes, legközelebb új adókönyvecskéket kapnak az adózók, pedig a négy évvel ezelőtti forgalomba hozott könyvecskékben még sok türes lap van. Akik az ilyen ügyek kulisszatitkait nem ismerik, azok méltán csodálkozhatnak e fölött, mert hiszen a kincstár ismét sok milliót ad ki ezekre a könyvecskékre, amelyeket darabonként 5 lejért adnak az adózóknak, holott az államnak ez bizonyára többbe kerül. Romániában körülbelül tízmillió adófizető van, tehát nem nehéz megállapítani, hogy milyen költséget okoz az új könyvecskék kiadása. Amikor néhány év előtt bevezették az adókönyvecskék rendszerét, a parlamentben a magyarországi képviselők szövegezték, hogy a kisebbségek nyelvén is ki kellene nyomtatni ezeket a könyvecskéket, mert elsőrendű államérdek az adókkal kapcsolatos tudnivalók minél egyszerűbb módon való terjesztése.

Most ismét új könyveket nyomtat a pénzügyminisztérium, tehát újból aktuálisá válnak a képviselőházban elhangzott magyar kívánások. Már azért is különös fontossága van ennek a kérdésnek, mert ez évben teljesen átalakult Románia adórendszere, egészen más törvények irányítják az adófizetési kötelezettséget, amelynek teljesítése sokkal komplikáltabb, mint ezelőtt volt. Itt vannak például az öt százalékos kedvezményről, valamint a tizenhárom százalékos büntetési adóról szóló igen fontos szakaszok, amelyekkel az adózók nagy része még most sincs teljesen tisztában, tehát ezeket nem az állam, mint a kisebbségek nyelvén bele kell venni az új könyvekbe.

Ebből az alkalomból ismerteti az Aradi Közlöny azt a hatvan év előtti, 8340. számú aradi adókönyvecskét, amelyet 1872-ben a Martulek és Reinhart, akkori híres határőrvár nevére állítottak ki. Mit gondolnak, milyen nyelven készültek akkor az adókönyvecskék? Magyarul és a vármegye kisebbségének nyelvén, tehát Aradmegyében románul is! A könyvecskét nem az állami nyomdában, hanem a volt Péthv Linót-féle aradi nyomdában állították elő. Az első oldalakon az 1868. évi harmincegyedik adótörvény 12—24. szakaszai állanak magyar és román nyelven, hogy a vármegye lakói minden szót pontosan megérthessenek. Mit tartalmaznak ezek a komor adónararafusok? A 16. szakaszból például megtudjuk, hogy mégis csak igaza van Rabbi Akinek.

Mitra I. Sándor
dip. jegyző,

az Aradi kir. Törvényszék hites fordítója és tolmácsa. Adul. Regele Ferdinand 5. sz. (Az udvarban balra). ARAD-CSANADI-BANK-palota

Hivatalos órák: d. e. 9-12., d. u. 3-6-ig.

HITELESIT és HITELESEN FORDÍT románra és magyarra okiratokat. Ugyiszintén fordít a következő nyelvekből is: francia, angol, német, magyar, csehslovák, lengyel, olasz, spanyol, orosz, latin. A fordítások pontosan és felelősség mellett eszközöltetnek. A mások által végzett fordításokat is hitelesíti. Megjelenek a bíróságok előtt mint hites tolmács.

CÉGEK RÉSZÉRE műszaki, szakmabeli levelezéseket és fordításokat eszközölök, terminus-technikussal, tökéletes hitelességgel, ugyiszintén a levelek, felelősségek, szerződések, okiratok, törvények, diplomák s mindenféle bizonyítványok, kérvények, hirdetések és közlemények, irodalmi művek fordítását, illetve megszerkesztését vállalom, mindannyit teljes felelősséggel. Abszolút minimális árak, még a fordítások hitelesítésénél is. MÁSOLATOKAT és SOKSZOROSÍTÁSOKAT vállalom. Okiratok, munkajírások, köz- és magánmunkálatok költésévetéséit és általános kivitelezési feltételeiknek másolását és fordítását vállalom bármely szakmából és iparágból a pontos műkifejezések használatával. 2022

HIVATALOS ÓRÁK: d. e. 9-12.
d. u. 3-6

bának, mert csakugyan nincs új a nap alatt. Mi jámbor adófizetők azt hittük, hogy az öt százalékos adóelengedés amellyel a pontos adófizetőket mostanában jutalmazták, Madgearu pénzügyminiszter találmánya. Pedig ez téves hiedelem, mert, ime, a hatvan éves aradi adókönyvecske ezeket tartalmazza:

„Aki az évnegyed második felében annak végéig sem rója le adóját, attól az a késedelmi kamatokkal együtt kényszer szabályokkal is behajtható. Ellenben, aki az évnegyed közepéig a következő évre várja, vagy több időre is előre megfizeti adóját, évnegyedenként egy krajcárnyi elengedésben részesítetik minden forint után, amely elengedés adójába azonnal beszámíttatik.”

Ebből a bölcs öreg könyvecskéből még azt is megtudjuk, hogy a Martulek és Reinhart Fötér 15. sz. alatti cégre 1872-ben 51 forint 80 krajcár vetettek ki kereseti adó címén, amelyet némi késéssel egyenlített ki és emiatt 28 krajcár, 34. 58 és végül 20 krajcár késedelmi kamatot kellett fizetnie. Az adópénztárnok bizonyos Deák Albert nevű körszakállas férfi volt, akinek valószínűleg nem kellett annyit futkározni az adófizetők után, mint a mostani adóhivatali főnököknek. De az is igaz, hogy akkor még könnyebben lehetett élni, kevesebb gondjuk volt a polgároknak, mert mindenki szabadon folytathatta kenyérkereső tevékeni-

Bevonják az ezüst százalékeseket

Válószínűleg papír százalékeseket bocsájt ki az állam — A sok hamisítvány miatt cserélik be a százalékos ezüstpénzt.

Hivatalos jelentés szerint a pénzügyminisztériumot és a Nemzeti Bank kormányzó-ságát miabn pénzbecserelési kérdések foglalkoztatják. Tudvalevően október 16-án megkezdődik az ezerlejesek becserélése, amelynek technikáj kerestülvételéről október 5-én adják ki a részletes utasításokat. A pénzügyminisztérium és a jegybank vezérigazgatósága elhatározták, hogy az ez év elején készült ezüst százalékeseket kivonják a forgalomból, mert gyöngye kivitelük miatt könnyen hamisíthatók és máris elég sok hamis példány van forgalomban. Az Aradi Közlöny Nagyszébenben járt munkatársa a múlt hónapban számolt be arról, hogy a Szeben mellett levő Resinaron öt iparos néhány millió lej értékű hamis ezüstszázast és huszlejet készített, amelyekből több házat, földbirtokot és gyárat vásároltak. Az ilyen estek készítetik most az államot arra, hogy az ezüst százalékeseket becserélje. Szakértőkkel fogják megvizsgáltatni a hivatalos gépeket, mert meg akarják állapítani, hogy azokkal finomabb kivitelű pénzt is lehet-e gyártani? Ha ez nem volna lehetséges, akkor a kormány az ezüstszázalékos helyett ismét papír százalékeseket nyomtatna, de ezeket semmiesetre sem a Banca Nationala fogja kiadni, hanem maga az állam, mint ahogyan az ezüst százalékosokat, a réz- és nikkelt váltópénzeket is a kincstár adta ki. A lej stabilitását biztosító törvény ugyanis pontosan szabályozza a Nemzeti Bank által kibocsájtható papírpénzek mennyiségét és azt semmiesetre sem növelik. A Banca Nationala bankjegyeinek aranyfedezete a legutóbbi heti kimutatás szerint 33.75 százalékos, szemben az egy héttel ezelőtti 33.51 százalékkal, tehát ismét emelkedett a fedezet. Az ország egész lakosságának az a kívánsága, hogy ez alkalommal ne csak az ezüst százalékosokat, hanem a forgalom szempontjából tulsoknak bizonyult nikkelt és réz váltópénz egy részét is cseréljék be, mert akkor a tisztviselők és a nyugdíja-

Olcso üdülő-utazás a Földközi Tengerre az „Ubena” modern gőzösön az Afrika vonalon.

1933. október 13. és november 2. között

Utirány: Temesvár—Hamburg—Rotterdam—Southampton—Lissabon—Ceuta—Malaga—Palma de Mallorca—Genua—Temesvár. Részvételi-díj: 18.500 le, amelybe befoglaltatik a vasuti utazás költsége, a vízum, a tengeri utazás közep. (turista) osztályon, beszámítva a legkisebb élrelm. zést, valamint partraszálláskor valamennyi szebbnél-szebb kirándulás költségei. Az utazás a lezsedvezőbb alk. om, a Földközi Tenger szépségeit, a legkényelmesebb módon megismerni:

Felvilágosítást ad és egyúttal információkkal szolgál a

Hamburg Amerika Hajózási R. T.

aradi képviselője:

Künstler utazási iroda, Arad,

Bulev. Regina Maria 24.

zását, a kincstár, meg a különböző autonóm intézmények nem támasztották konkurenciát, mint most a CAPS, meg a Monitorul Oficial-nyomda és az ezekhez hasonló egyéb üzemek, amelyeknek jövedelméből fényesen él — néhány ezer ember.. Az államnak is kevesebb gondja volt, könnyebben ki bírta elégiteni külföldi hitelezőit, mert azok hatvan évvel ezelőtt szerényebbek voltak, nem éltek olyan grand seigneurial életet, mint most, amikor egy-egy nagy pénzember csupán egy év alatt annyi költ el, mint amennyi adót az ország egész lakossága akkor egy év alatt fizetett. (=)

EMELKEDETT az élőállat kivitel augusztus hónapban

Most készült el az élőállat- és húsexportunk havi statisztikája. Eszerint a júliusi exporthoz viszonyítva augusztusi kivitelünk bizonyos mértékben emelkedett, de még mindig jelentős visszaesést mutat az 1931-beli és 1932-beli exporttal szemben. A statisztika szerint 1933. augusztusában kivitelünk a következőképpen alakult: 1761 drb. vágómarha (júliusban 1652), 10.444 sertés (júliusban 7777), 34.420 kg. hus (júliusban 38.074).

Aradról 1933. augusztusában összesen 104 vágómarhát, 370 sertést és 15.800 kg. húst exportáltak.

Ez a mennyiség országoként a következőképpen oszlik meg: Ausztria Aradról, illetve Aradmegyéből 44 vágómarhát, 330 sertést és 15.800 kg. húst importált. Csehszlovákiába Aradról mindössze 40 sertést, Olaszországba pedig 60 vágómarhát szállítottak Aradról.

Az élőállat-export alakulására, illetve visszaesésére a következő statisztika világít rá: 1931. első hat hónapjában 62.480 drb. vágómarha került kivitelre Romániából, 1932-ben 15.634, míg 1933. hasonló időszakában 5951. Eszerint az 1932-beli export 75 százalékkal esett vissza az 1931-beli kivittel szemben,

1933-ban pedig 90.1 és fél százalékkal kevesebb élőállatot exportáltunk, mint 1931. első hat hónapjában.

1932-höz viszonyítva a visszaesés 60 százalékos. Szakkörök véleménye szerint a közeljövőben olaszországi exportunk fellendülése várható.

A váltótartozások perlés nélkül behajthatók

Nagyfontosságú, sürgős törvényjavaslat a parlament előtt

Bucurestiből nagyjelentőségű törvényjavaslat elkészítésének hírért jelentik. Mint ismeretes, az érvényben lévő váltótörvény értelmében a lejárt és ki nem fizetett váltót megóvatolták s az illetékes bíróságnál perelték, melynek folyamán a rosszindulatú adósok, ha kikönböző kifogásokat hoztak fel, igen hosszú ideig elhuzhathatták az ítélet meghozatalát. A váltó elfogadójának, vagy zsrírásának joga van még az aláírás törvényességét is tagadni. Az aradi bíróságoknál számos ilyen eset fordult elő, mert a váltótörvény semmiféle büntető szankciót nem tartalmaz az ilyen alperesekkel szemben. Bucurestiből most azt közlik, hogy a kormány a Banca Nationalával együtt rendkívüli törvényjavaslatot készített, amelyet már el is helyezett a parlament asztalán és azt, mint speciális törvényjavaslatot, a képviselőház, illetve a szenátus legelső ülésén soronkívül tárgyalják.

A sürgős törvényjavaslat kimondja, hogy ezután nem kell perelni a lejárt váltót, hanem csak megóvatoltatni és az óvatolás napján — ítélet nélkül — azonnal végrehajtható.

A minisztertanács és a Nemzeti Bank azért dolgozta ki ezt a fontos törvénytervezetet, mert a belföldi hiteléletet erősíteni akarja és szeretné, ha a hitelező bizalma visszatérne a követelések gyors behajtása iránt.

= ELSIMULTAK AZ ELLENTÉTEK ROMÁNIA ÉS A KÜLFÖLDI HITELEZŐK KÖZÖTT. Hivatalos forrásból közli a bucaresti Argus, hogy Madgearu pénzügyminiszter a legrövidebb idő alatt eleget fog tenni a külföldi hitelezők kívánságának és október első napjaiban átutalja a 350 millió lej értékű devizákat. Ugyanez a forrás azt jelenti, hogy Románia és a külföldi kötvénytulajdonosok között rövid idő múlva teljesen kielégítő új megállapodás jön létre, amelynek megkötésén Auboin francia szakértő is fáradozik. A pénzügyminiszter a külföld megnyugtató véget határozta el, hogy feloldja a Banca Nationalánál teaurált devizákat és azokat, az ez év februári megállapodás értelmében, rendelkezésére bocsátja a külföldi bankárszövetségnek.

= Bosel Zsigmond lapot vásárolt. Bosel Zsigmond neve nemcsak Ausztriában, hanem egész Európában ismertté vált az utóbbi tizenöt év alatt. A középkori nagykereskedő huszonekét évvel ezelőtt a Schein-féle bécsi butor és szőnyegüzletben, mint alkalmazott kezdte pályáját és a háború alatt felcsapott hadseregszállítónak. Olyan ügyesen és szerencsésen dolgozott, hogy néhány év alatt nagy nevet szerzett, amelyet a forradalom idején és az utána következő években megsokszorozott. Több nagy bécsi bank részvénytöbbségét is megszerezte és ezen a révén sok hatalmas iparvállalat is birtokába jutott. A nevezetes frankpekuláción azonban máról holnapra elveszítette vagyonát és akkor visszatért a Schein S. bécsi butor és szőnyeg-üzletbe, mint annak társtulajdonosa és szorgalmasan dolgozott. A cég az utóbbi években nagy szerencsével működött, szőnyeg-gyárrá alakult át és Bosel ismét szép vagyonhoz jutott. Bécsből most azt jelentik, hogy a változatos életsorsu Bosel Zsigmond egy svájci pénzszöveggyárral megszerezte az egyik lapvállalat részvénytöbbségét, tehát az elterjedt lapot ezután a svájci konzorcium képviselője, Bosel fogja irányítani.

= A Nemzeti Bank heti kimutatása. A Banca Nationala legutóbbi heti kimutatása szerint, az aranyálladék 9 milliárd 776 és fél millió lej, egy héttel ezelőtt pedig 9 milliárd 775,7 millió lej volt. A devizák összege 572,7 lej, szemben a nyolc nap előtti 622,6 millió lejjel, mert a Nemzeti Bank a dollár és fontsterling devizákat árfolyamuknak megfelelően értékelte. A kereskedelmi váltótárca összege 68 millió lejjel csökkent és most 9 milliárd 436 millió lej. A Nemzeti Bank bankjegyeinek forgalma 21,3 milliárd lej, ami 109 millió lej emelkedést mutat a mezőgazdasági üzleti forgalom lebonyolítása miatt. A bankjegy aranyfedezet 33,75 százalék, az egész fedezet pedig 35,72 százalékkal, szemben az előző heti 36,65 százalékkal.

Adóhátralék miatt letiltott aradi betétkönyv és templomépítési munkadíj

Az aradi adóhivatalok tisztviselői a pénzügyminiszter utasítása értelmében kénytelenek kinyomozni azt, hogy a nagyobb adóhátralékosoknak hol vannak követeléseik, vagy más aktíváik. Legutóbb megtörtént az a ritka eset, hogy egy elsőkerületi építőmester az aradmegevei Dézna községben templomépítést vállalt, amelyért még 30 ezer lej követelése volt. Mivel ez a mester jelentékeny összegű adóval tartozik, az aradi adóhivatal Déznán letiltatta a 30 ezer lej munkadíját. Déznáról azt a választ kapta az adókerületi főnökség, hogy az aradi vállalkozó már felvette a 30 ezer lejt, amire a hivatal azt felelte, hogy sürgős könyvvizsgálatot fog tartani a déznai építettnél, mert tudomása szerint a kérdéses 30 ezer lejt az aradi cég még nem vette fel. Erre a déznai építettnél szó nélkül kiutalta a harmincezer lejt az állam javára. Ugyancsak az első kerületben legutóbb az is megtörtént, hogy egy immobilis vált aradi pénzintézetnél lefoglaltak egy betétkönyvet, amely egy elsőkerületi lakos nevében áll. Az illető ugyanis elég sok adóval tartozik. A kincstár azonban azonnal nem kaphatja meg a betétkönyv összegét, hanem csak akkor veheti azt fel, amikor a szóbanlevő bank összes betétesei számára megkezdik a betétek folyósítását a Banca Nationala által meghatározandó kvóta arányában.

= Ez év első felében csökkent Románia külkereskedelmi forgalma. Bucurestiből jelentik, hogy a most összeállított kimutatás szerint ez év első hét hónapjában jelentősen csökkent Románia külkereskedelmi forgalma és ugy az export, mint az import jóval alatta marad az előző év ugyanezen időszakára eredményének. A kontingentálási rendszer dacára, az import nem nagyon csökkent, de az export esése annál jelentősebb. Mezőgazdasági termékeinket a külföld nem keresi, sok búzánk van és az előző évi kukoricatermésből is százezre vagyon áll rendelkezésre, de azoknak tulajdonosai várakozó álláspontot foglalnak el, mert az áremelkedést várják. A romániai különböző élelmiszerek iránt a kül-

föld ugyyszólván semmi érdeklődést sem tanúsít, a fenyőfaárak kivitele is számottevően csökkent, de az országban a termelés nem áll meg teljesen. Faárukat főként Magyarországra és Egyiptomba exportálnak a romániai vállalatok. A legnagyobb kivitel petróleumból és egyéb kőolajtermékekből van, amelyeket a külföld jól megfizet. Ezeknek az ára a legutóbbi napokban kétszeresére emelkedett.

Kétnapos vámháború Magyarország és Románia között

Ma került nyilvánosságra annak a kétnapos vámháborúnak a története, amely Románia és Magyarország között tört ki és amelyet a bürokrácia egyik tévedése okozott. Az importőrök ugyanis az elmúlt napokban a vámhivatalokban azt a meglepetést keltő értesítést kapták, hogy a Magyarországból érkező áruk vámolása nem történhetik meg. Mint utóbb kiderült, a váratlan intézkedést egy újabb blanketta életbeléptetése okozta, amely nélkül ezentúl vámolást nem lehet eszközölni. A blanketta életbeléptetéséről szóló rendelet megérkezett ugyan a vámhatóságokhoz, a szóban lévő blanketták azonban késtek és ezért a vámolások fennakadást szenvedtek. A Magyar Nemzeti Bank tudomást szerzett arról, hogy az exportot Románia új, megszorító formalitásokhoz köti és ezért betiltotta a román áruk bevitelét, mindaddig, amíg a helyzet nem tisztázódik. A vámháború két napig tartott, amíg a Banca Nationala Budapesten érintkezésbe lépett és amíg a két jegybank tisztázta a konfliktust. Eltekintve attól, hogy a kereskedők az árucikkeket elkészve kapták kézhez, a két napos vámháború jelentős károkat okozott a kereskedőknek, azért is, mert mindkét részről a vámhivatalok a kereskedőktől fekbért követeltek.

Budapestre utazó olvasóink figyelmébe!

Az „Aradi Közlöny“ Budapestre a következő újságárusoknál kapható: A „Hungaria“ nagyszállóda újságárusánál. A „Carlton“ szálloda újságárusánál. A Keleti pályaudvar főosarnokában levő nagy újságbódében.

SPORT KÜLÖNVONAT BUDAPESTRE OKTÓBER 20—26-ig UTLEVEL NELKÜL!

Mérföldesek:

Ripensia-Ujpest „
Olaszország-Magyarország

Részvételi díj:

975

lej és 50 lej a számozott hely Ripensia-Ujpest mérföldesre. — Október 2-ig jelentkezőknek számozott jegyet biztosítunk az olasz-magyar mérföldesre is

Szükséges okmányok:

Állampolgársági másolat, személyazonossági és férfiaknak katonai igazolvány, tartalékos tisztoknak a katonakönyv, livrette rendelkezőknek a Ceroul Recrutare engedélye.

Bécsbe utazók összes utiköltsége oda-vissza 2195 lej

Rendozi a közismerten gondos Központi Bank és Menetjegyiroda. Jelentkezés az Aradi Közlöny- és az Erdélyi Hírlap-nál.

A DANCIU PATIKÁBAN

Csempész-selyem után

kutatnak Aradon, Lippán, Guttenbrunnban, Ujaradon, Pécskán és Pankotán Házkutatás egy tekintélyes lippai kereskedőnél. — Selyem a korpa között. — Schwarz Ármín érdekes nyilatkozata.

Lippáról jelentik: Érdekes ügyben folytat nyomozást a lippai rendőrség a temesvári vámhivatalal és rendőrséggel együttesen. Néhány nappal ezelőtt váratlanul házkutatást tartottak Schwartz Ármín tekintélyes lippai kereskedő házában és egy rakárban, korpával megtöltött zsákok között hat selymet tartalmazó zsákok találtak, összesen 80 kilogramm súlyban. A selymet lefoglalták és a kereskedőt, valamint feleségét megidéztek a rendőrségre, hogy az elrejtett selyem eredetéről adjon felvilágosításokat. Schwartz kijelentette, hogy a selyemhez legális uton jutott és számlákkal tudja igazolni, hogy nem csempészarút vett.

Hétlőn éjszaka újabb házkutatást tartottak a kereskedő házában kertjében és újabb hatvan kilogramm selyemre találtak, amelyet a kereskedő elásott.

Az érdekes ügyben beszélgetést folytattunk a kereskedővel, aki rendkívül érdekes módon indokolta meg, miért rejtette el a selymet.

— A rendőrség is bement hozzám, hogy a selymet azért rejtettem el, mert féltem annak lefoglalásától, dacára, hogy legális uton vásároltam. Nemrégiben hallottam ugyanis, hogy a rendőrség közegeli Guttenbrunn, Ujarad, Pécska, Pankota községekben, valamint egy aradi kereskedőnél házkutatást tartottak és lefoglaltak nagybemennyiségű selymet,

dacára annak, hogy a kereskedők számlákkal igazolták azoknak eredetét. Magam is rendelkeztem számlákkal, de jobbnak találtam elrejtetni az árut. Nagy hibát követtem el vele. De nem csempésztam és nem vásároltam csempésztett selymet.

Az ügyvel kapcsolatosan hírek terjedtek el Schwartz Ármín letartóztatásáról. A hír nem felel meg a valóságnak, a kereskedő nyomában kihallgatása után szabadon távozhatott a rendőrségről.

A vizsgálat az érdekes ügyben mindenesetre tovább folyik. Hír szerint a vámhivatal és rend-

KÖNYVEK

Ady Endre élete, versei és jellemje. Révész Béla nagy művének kiegészített második kiadása, rengeteg fényképpel, kézzel írt, facsimilével és illusztrációval cca 250 oldalon, Athenaeum propaganda-kiadásban 60 lej minden könyvkereskedésben, vagy ahol nincs, Lepagenál, Kolozsvár.

A legújabb nagy lexikon 108 lej. A legutóbbi adatokkal kiegészített és kibővített Genius lexikon 1933. megjelenés 1712 hasáb, 800 képpel, 32 műmelléklettel. A vastag kötet remek nyersvásonkötésben 108 lej a Lepage könyvkereskedésben, Cluj-Kolozsvár. Küldje be és franco kapja, vagy utánvétellel portóval.

1712 hasábos új lexikon. A Genius egy kötetes új lexikon a könyvkiadás csodája. A legújabb adatokkal kibővített hatalmas kötet 1712 hasáb, 800 kép 32 műmelléklet, remek nyersvásonkötésben, az összes emberi ismeretek tárháza. Az új Genius Lexikon most 108 lej Lepagenál, Kolozsvár, beküldve portómentesen.

bel- és külföldi gyógyszerkülönlegességek, gyógy- és pipereszappanok, hajszerek, szárvizek, arckrémek, parfümök, kölni vizek, puderek, rougeok, borotvapengék és borotvaszappanok, fogpaszták, kötszerek, tápszerek, fogkefék, minden igénynek Molnár L. László gyógyszerésznél, Arad, P. Mihai Vitegmegfelelően kiegészítve kapható: azu! N. 13. (Feren-t.)

őrség nagyszabású csempészési ügyben nyomoznak és egész sorozat házkutatást tartottak. A vizsgálat során azt igyekeznek megállapítani, vajon egyes temesvári és aradi kereskedők nem adnak-e a vidéki kereskedőknek selyemről szóló számlákat, anélkül, hogy a selymet ténylegesen le is szállították volna, csak azért, hogy az illető kiskereskedők a más uton beszerzett áru eredetét bizonyíthassák. A másik verzió szerint a temesvári és aradi nagykereskedők számla nélkül adnak el árukat a vidéki kereskedőknek, akik olyan selymet kapnak, amelynek eredete homályos. Lippa közönsége mindenesetre érdeklődéssel várja a vizsgálat fejleményeit.

Rádió műsor

— Romániai időszámítás. —

VASARNAP, OKTOBER 1.

Bucuresti. 10. Istentisztelet közvetítése. 11.30.: Vallásos előadás. 11.45: Egyházi zene. 12: Könnyű és román zene. 13: Tözsdei és vizállásjelentés. Utána: hangverseny. 13.45: Hírek. 14: Könnyű zene. 17: Felolvasás. 17.45: Román zene. 17.30 és 17.45: A falu órája. 18: Marcu-zenekar hangversenye. 19: Hírek. 19.15: Marcu-zenekar. 20: Felolvasás. 20.20: Táncczene gramofonon. 20.40: I. T. Braniste. A hét. 21: V. Alecsandri egy vígjátékának közv. a stúdióból. Felv.-közben hírek. — Budapest I. 10.15: Hírek. 11: Református istentisztelet. 12: Róm. kath. istentisztelet. — Majd: Az Operaház tagjaiból alakult zenekar. — Szünetben: „Rádiokronika.“ Elmondja Papp Jenő. 3: Polydor—Brunswick gramofonlemez. 4.50: Helyszíni közvetítés a svéd—magyar atletikai mérkőzésről. 5.30: Dr. Kotsis Endre: „Az új falusi ház.“ 6: Budapesti Koncert Szalon Zenekar. 7: „A jánosidai avar hangszere.“ Feticch Nándor előadása. (A másfélvezredes eredeti hangszer megszólaltatásával.) 7.30: Magyar nóták. Előadja Karácsonyi Margit, Csóka Pál és Kurina Simi zenekara. 8.45: „Elenged a gálya.“ Gulácsy Irén elbeszélése. 9.45: Sporteredmények. 9.30: A Budapesti Hangverseny Zenekar. 11. Hírek, sporteredmények. 11.15: Mándits-jazz, Szántó Gyula énekszámaival. 12.15: Bodrics Béla cigányzenekara. — Budapest II. 4—4.45: Kristály gramofonlemez. — Bécs. 9.30: Gramofon. 11: Dostal Viktor orgonaművész játék. 13: A bécsi kamarazenekar és Schulhoi Ottó zongoraművész hangversenye. 16.25: Dvorzsák: Ászdur vonósnyegyes a Weiss-negyed játékában. 18.35: Az I. bécsi mandolinzenekar hangversenye. 19.45: Bécsi szimfónikusok. Keringő- és balettczene. — Belgrad. 10.30: Közvetítés a székesegyházból. 12: Gramofon. 13.05: Carmen-lemezek. 16: Rádiózenekar. 17.30: Népdalok. 18: Táncclemezek. 20: Gramofon. 20.30: Dimitrijevic Milán hegedű. 21: Testőrzene. 23: Cigányzene. 24: Balettlemezek. — Berlin. 16.45: Königs-wusterhausen. 17.20: Boroszló. 19.45: Takarodó. 21—4: Az aratásról és szüretéről szóló zene Königsberg, München, Lipce, Stuttgart, Königs-wusterhausen és Berlin állomásokról. — Brünn. 9.30: Régi házi zene. 10.15: Schrammel-zene. 18.45: Gramofon. 19: Német óra. Játék két zongorán. 20.05: Népfuvózenekar. — Leipzig. 7.30: Ébresztő. Reggeli zene. 13: Népzene. 15.45: Vincellerdalok. 16.25: Nierentz: Hála a parasztságnak, kar. 17.20: Paraszt tréfák. 17.40: Weiss Ferd. bajor parasztkomikus és társulatának előadása. 19.45: Vidám lemezek a faluról. — Pozsony. 18.50: Egy vak ember szlovák dalokat játszik harmonikán. 19.25: Az Orpheus mandolinklub hangversenye. — Prága. 8.30: Karlsbadi

Orvosi tanács!

Ne legénykedj „OLLA“ nélkül, nevégy utánzatokat!

fürdőzene. 9.30: Cigányzene gramofonon. 11.10: Kvattil V. délszláv népdalokat énekel. 12: Rádiózenekar. 13.15: Az 5. gy. e. zenekara. 18.45: Gramofon. 21: Könnyű zene. 23.20: Cseh szerzők táncdala. — Róma. 18.15: Szoprán-, tenor- és csellóverseny. Mandolinzenekar. 21.45: Kálmán: „Marica grófnő“ operett.

HÉTFŐ, OKTOBER 2.

Bucuresti. 14: Zenekari művek lemezek. 18: Rádiózenekar. 19.15: Rádiózenekar. 20.20: Dallemez. 21: Seidemann szaxofonművész könnyű műveket ad elő. 21.45: Galman D. dal- és áriaestje. 22.15: Theodorescu vonósnyegyes. 23: Vendéglői zene. — Budapest I. 9.45: Torna. — Utána: His Master's Voice gramofonlemez. 10.45: Hírek. 11: 1. Mit tanultak dédszüleink természetrajzból. 2. Életreceptek. (Felolvasás.) — Közben: gramofonlemez. 13: Déli harangszó. 13.05: Hajnal Elma és Bartók István énekel, zongorán kíséri Polgár Tibor. 2.30: Weidinger-szalonzene. 3.30: A rádió diákkérelője. 5: Asszonyok tanácsadója. 6: 1. honvédegyezred fuvózenekara. 7.15: Német nyelv. oktatás. 7.45: Heimlich Lajos zongorázik. 8.30: „A Filharmoniai Társaság nyolcvan éve.“ Papp Viktor előadása. 8.50: „Nyári emlék Napolyból“, (gramofonlemezekkel.) 9.30: Népszínműelőadás a stúdióból. „A tolonc.“ Irta: Tóth Ede. Népszínmű 3 felvonásban. — Majd: Roosz Emil zenekara a Newyork-kávéházból. — Bécs. 12.30: Rádiózenekar. 14.10: Művészlemez. 16.55: Karókelemez. 18.25: Braun—Ferdwald Jella alténekesnő dalestje. 20: A daloló Bécs. Rádiózenekar Arnold tenorral. 21.45: Beethoven: cisz-moll vonósnyegyes. Krzsenek: Változatok. 23: Gramofon. — Belgrad. 12: Gramofon. 12.20: Gramofon. 13.05: Rádiózenekar. 17: Weiss gyermekhegedűművész játéka. 18: Táncclemezek. 20: Rádiózenekar. 21.30: Opera a belgrádi Nemzeti Színházból. — Berlin. 17.30: Operettlemez. 18: Vidám hangjáték. 18.50: Szopránadalok. 21.05: Ez Berlin hanglép. 22: Reger: Változatok egy Bach-témára (zongora). 23: Hírek, majd éjfélig tánczene. — Königs-wusterhausen. 18.25: Operettlemez és kettősök. 20: Örök Németország. 21.05: Beethoven-zene. Egmontnyitány. C-dur zongoraverseny. Házavató, nyitány. 22.15: És ragyognak a csillagok, hangkép. — Mor Ostrava. 12: Gramofon. 12.05: A 40. gyalogezred fuvózenekara. 16.30: Gramofon. 17: Délutáni zene. 18.05: Gramofon. 18.25: Gramofon. — Prága. 11.10: Gramofon. 13.10: Gramofon. 14.45: Gramofon. 16.30: Gramofon. 18.05: Gramofon. 18.50: Gramofon. 21.10: Novák hegedűművész. 21.55: Holland népdalok. — Róma. 18.15: Hegedű- és zongoraverseny. 21: Időjelzés, gramofon. 21.45 Bellini: Az alvajáró, háromfelvonásos opera. — Svájc. Aleman adó. 18.30: Operalemez. 20.05: Gramofon. 21: Rádiózenekar. 22.10: Mozart, szimfóniai csevegés bemutatással. — Varsó. 17.55: Szoprán- és hegedűszó. 19.45: Gramofon. 21: Wieniawski-est. A rádió szimfónikus zenekara. Iliwicka zongoraművész és Lipowska szopránénekesnő előadásában. — Utána: Táncclemezek.

Nikkelezés,

aranyozás, ezüstözés, fémszínezés, finom homok mottolás 3821

„TECHNICA“
Remlein et Co. Ep. Radu 19.

HUNGARIA

Nagyszálloda

BUDAPEST,

a Dunaparton. Előkelő otthon! Polgári árak!
Távíratcím: „HUNGARIOTEL“.

HIRDESSEN a 49 éve fennálló ARADI KOZLONY-ben!

Figyelem! Aradiak! Figyelem!

1933. október 8-ig látható a Béla-téren a világ legnagyobb sport attrakciója

A h a l á l - f a l

ahol gyönyörködhetnek a legfenomenálisabb motorbiciklistákban, akik szaladnak a motorbiciklivel egy 6 méteres egyenes és síkos falon és a legveszélyesebb akrobata mutatványokat végzik kormányrud fogása nélkül 100 km.-es óránkénti mértékbességgel — Ezen kívül:

nagy anatómiai és patológiai múzeum

több mint 500 darab nagyon érdekes és tanulságos látványossággal és 12 NAGY SZEKCIÓVAL.

A z é l ő c s o d á k,

melyek közül kiemeljük a Siamez testvérek, a 2 fejű gyerek, a 4 lábú és 4 kezű gyerek és az óriásfejű gyereket. Az előadások mindennap délután 5 órától tartanak folytatódva minden félórán este 11 óráig. Hétfőn, csütörtökön és vasárnap délelőtt 10 órától.

A múzeum egész nap nyitva.

Belépődíj Lei 7.

Veszünk jókarban levő motorbicikliket

Amerikai Dixon graphite-tégelyek alkalmi árakon **A. Kálmán R.-T.-nál Aradon** szerezhetők be

APRÓ HIRDETÉSEK.

Az apróhirdetéseket díjat szavak szerint számítjuk. Minden szó 4 lej. A legkisebb hirdetés ára 10 szög 40 lej. A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetést szövegét, amely eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa. Az apróhirdetéseket előre kell fizetni.

Apróhirdetéseket este 10 óráig vesznek fel az Aradi Közlöny kiadóhivatalai. - Telef.: 151

LEVELEZÉS

Dr. Kovács I.-né, Arad. On által megjelölt szülőde portásánál levél van. Kérem átvenni és megválaszolni. Temesvári. 3644

ALKALMAZÁS.

Ügyes és komoly kiszolgáló leányok vagy fiúk, román nyelvtudással, jó fizetéssel tevékenek. Csakis intelligens, iskolázott egyének jelentkezzenek. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

INTELLIGENTES deutsches Fräulein. möglicits mit rumänischer Sprachkenntnis wird zu einem Mädchen der dritten elementarklasse für Nachmittag gesucht. Herezeg, Str. Cloșca 14. 3643

Ügyes akvizitőröket,

(férfiakat és nőke) könnyű üzletszerzésre szép jó védelemmel keresünk.

Jelentkezés O. P. I. S.-iroda, Str. Bratianu (Weitzer-ucca) 17. 3647

LAKÁS.

KIADÓ! november 1-re kétszobás uccai lakás mellékhelyiségekkel. v. Dezső-ucca 45. 3621

KIADÓ: 2 szobás udvari lakás fürdőszobával, v. Kossuth-u. 12. 3620

PAULISON a Neuman-féle házban, a 23. sz. villanyos megállónál egy nagy pince kiadó. 3649

KÜLÖNBEJÁRATU, eszinosen butorozott uccai szoba fürdőszobával kiadó v. Weselényi-ucca 20. sz. 3655

KÜLÖNBEJÁRATU butorozott szoba fürdőszobával 1-2 személynek kiadó. Ugyanott udvari szoba szintén 2 személy részére kiadó Str. Georgescu 11-a. (Könyök-ucca) Ipartestülettel szemben. 3619

NÉGY UCCAI SZOBA, elő-, fürdőszoba és mellékhelyiségekkel álló földszintes lakás Str. Horia 8. szám (volt Szántay-palota) alatt, november 1-től kiadó. 3558

EGY-KÉT és háromszobás lakás kiadó Bővebbet az Aradi Közlöny fiókiadóhivatalában, a Minorita templommal szemben.

EGYSZOBÁS, konyhás lakás főtéren kiadó. Cím az Aradi Közlöny fiókiadóhivatalában, a Minorita templommal szemben.

KIADÓ a volt Szabadság-tér közvetlen közelében 2 szoba, előszoba, konyhából álló lakás. Bővebbet: az Aradi Közlöny fiókiadóhivatalában, a Minorita templommal szemben. 3600

Kiadó 1-ső emeleti négy szobás modern lakás. Salacz-u. 9. sz. nov. 1-től Bővebbet a házmesternél

VÉTEL ÉS ELADÁS.

HASZNÁLT épületfa és szendely, olcsón eladó, Str. Muresianu No. 3. (v. Nádor-u.) 3645

JOL kifejtett 9 hónapos farkaskutya eladó. Dna Balaşa 98. 3638

DIOFA EBÉDLŐ olcsón eladó asztalosnál, Str. Dna Balaşa No. 176., v. Demeter ucca. 3639

BREITSCHWANZ perzsabunda eladó, szívességből: Scheuermann szücsnél, str. Bratianu No. 2. 3646

KANARI MADARAK szorgalmas énekesek, olcsón eladók Arad, Str. Desseanu 6. (Révay ucca.) 3600

Eladó olcsón valódi sil-pézsmabunda. KUN, Str. Cloșca (Szt. László-ucca) 12., földszint.

AJANLOK antik zenélő órákat, perzsabundát, férfikabátokat, antik szalon vitrín, 12-es ezüst evőeszköz-ebédli butor, zongorák, tükrök, ezüstök, Schöherl ágy, asztali villanylámpák, Ziedermayer székek, szekreter, nvest bron plüsch asztalterítők, perzsaszőnyegek, faragott garniturákat stb. SALGONÉ bizom. fizl. Arad, Str. Horia 1 (Széchenyi-u.) Neuman-pal

KERESEK silskin csikó és perzsabundákat, férfi és női kabátokat, idénylős porcellánokat, ezüst tárgyakat, 6 és 12-es ezüst evőeszközöket, gyári ebédli és itatószőnyegeket, perzsa - szőnyegeket, szobaberendezéseket, varrógépeket vitrineket, stb. SALGONÉ bizom fizl. Arad, Str. Horia 1. (Széchenyi-u.) Neuman-pal

ALKALMI BUTOR VASÁRLÁS Ebédli 6000 lejtől, modern uri szoba, világos hálószobák 3560 lejtől, fehér konyhabutor 1600, garniturák, ebédli plusz divány, szalon, Singer varrógépek, matracok, rugany betétek, osillárok, kaszák, zongorák, festmények, szőnyegek, vitrinek 450 lejtől, antik butorok, patthéfonok 600 lejtől, íróasztalok és egyéb dísz tárgyak. Ezüstöt, aranyat, brilliánst, szőnyeget, dísz tárgyakat, zongorát, pianót a legmagasabb napi áron veszünk. Zálogtárgyakra a legmagasabb összegeket csak az általunk képviselt temesvári Zálogház folyósítja. - Meghosszabbításokat a legolcsóbban vállalunk „COMISSIO” biz. üzlet, Bul. Reg. Maria 13., Dacia kávéház mellett.

KÉSPENZÉRT MEGVESSZÜK minden eladó dolgait „COMISSIO”, Dacia-kávéház mellett

Jókarban levő hosszú zongora eladó. Cím a kiadóban. 3622

Kézimunkák: szép filestoreok, szélesebbek, keskenyebbek, terítők, olcsón eladók. - Piata Avram Iancu 1. sz., fazint, ajtó 3., az udvarban. 3627

ELADOK

egy kitértő duplacsővű kassza, ószezherdő 16-os

vadászfegyvert

Strada Marășești No. 11., I. emelet.

Ósmi ruhákat, kabátokat legszebben fest, tisztít, valamint gallérokat legolcsóbban fényes 3166
KNAPP
v. Weitzer-u. 11. modernül berendezett vállalata v. Magyar-u. 10.

Tűzifa-szükségletét legolcsóbban: MENCZER TIBOR FATELEPÉN Arad, Str. Dorobantilor 30. (Urban I.-u.) szeresheti be. 3635

Stylbutor: Jávortaháló, Dió-ebédli és Uriszoba, Blószoba, konyha- és Eléskamraberendezés, nagy ebédli perzsaszőnyeg és egyéb tárgyak, eladók. Ritka alkalom elsőrendű minőségbutor beszerzésére. Megtekinthető: v. Petőfi-ucca 9/11., a háztulajdonosnál. 3605

ÜZLETEK.

BUTENIBEN jóforgalmu fűszertüzet, családi okok miatt eladó, vagy kiadó. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 3623

ÜZLETHELYISÉG a v. Szabadság-tér sarkánál, azonnalra kiadó. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

PIROSKY-SZALONBAN: mai viszonyokhoz áram leszállítva! Ondolálás 10 lei Hajvágás Manikűr Hajmosás Rádió. O Uraknak olcsó kiszolgálás. V. Hunyadi-ucca 2. sz., a régi helyen.

BRISTOL... BRISTOL... BRISTOL

Szálloda Budapest Dunapart, árban és szolgáltatásban vezet! Szoba teljes ellátással személyenként napi 12.- pengőért

INGATLAN.

ELADÓ ÉPÍTÉSI TELKEK a belvárosban elsőrendű helyen, bérház vagy emeletes villa építésére. Bővebbet: STEINER JOZSEF építészeti iroda, Str. Greceanu No. 5. 3659

KIS MAGANHAZ kerttel eladó vagy kiadó. Háztelék eladó. Cím Str. Consistoriului (Batthyány-ucca) 44.

KISEBB MAGANHAZ 2 szoba, konyha, fürdőszoba, mellékhelyiségekkel, elfogadható áron eladó, vagy bérbeadandó. Str. Griviței 7. 3634

V. UJ-UCCA 25. számu ház istállóval, minden elfogadható árt eladó. Erdekoldni v. Heim Domokos-ucca 4. Fábri. Ugyanott keresnek sürgősen zongorásokat. 3652

HATSCHÉK

Ingatlanforg. irodája Str. Eminescu (Deák F.-u.) 2. l. em. (Lakás ugyanott). Előnyös ingatlanajánlatai:

1. Színházhoz közel emeletes, üzletes, sarokház 11 bérleménnyel, 115.000 hozam, 900.000.
2. V. Batthyány-ucca közelében emeletes, 1x4, 3x3 szobás, fürdőszobákkal, 1x2, 1x1 szobás, 900.000
3. Üzletvezetőség táján üzletes bérház 17 bérleménnyel és raktárhelyiségekkel, 132.000 hozam, 900.000.
4. Központban kétemeletes, 16 bérleménnyel, üzlethelyiségekkel, részben parkettás, fürdőszobás lakásokkal, 320 ezer hozam, 2.650.000.
5. Főtéren kétemeletes, 7 lakásos, modern (2 és 3 szobás, parkettás, fürdőszobások) üzlethelyiségekkel, 16 hozam, 2.400.000.
6. Színházhoz közel kétemeletes, 14 bérleménnyel, részben fürdőszobások, 16 hozam, 2.000.000. Átvehető nagyobb bankteherrel.
7. V. Tökölly-térhez közel két uccára nyíló, 6 lakásos, (3, 2 és 1 szobásak), városi viz, fürdőszobahelyiség, házmeszterlakás, 50.000 hozam, 450.000.
8. V. Szabadság-térhez 2 uccanyire emeletes, két uccára nyíló, 8 bérlemény nyel, 650.000
9. Belvárosban, a központhoz közel 10 lakásos, részben fürdőszobával, 320 ezer.
10. Vasúthoz közel jól jövedelmező, biztos megjelétést nyújtó, évtizedek óta fennálló vendéglő és korema-üzem több lakásos házzal együtt, nagy telekkel, 300.000.
11. Üzletvezetőség táján jókarban, 2x2, 2x1 szobás, 170 öles telekkel, 180 ezer. Átvehető 125.000 készpénzzel.
12. Belvárosban 5 lakásos bérház, 140.000.
13. Ugyanott 2 szobás, elő-, fürdőszobahelyiségekkel, városi viz, 120.000.
14. V. Magyar-uccához közel adómentes, 1x2 szobás, elő-, fürdőszobahelyiségekkel, esslingeni redőnyökkel és régi épületben 3 szobás, zárt folyosóval, 240 ezer.
15. Vasúthoz közel jókarban 3 uccára nyíló, 6x2, 8x1 szobás, jó hozam, 650.000
16. V. Fejsze uccához közel adómentes, 1x2, 1x1 szobás, 180 öli telek, 1200.00
17. Kalvin ucca melékuccájában 2x1 szobás, 120.000.
18. V. Kossuth-ucca táján 1x2, 3x1 szobás, nagy műhely, üzlethelyiségekkel, 120.000.
19. V. Mikos-ucca táján 1x2, 1x1 szobás, istállóval, 185 öli telekkel, 140.000
20. Motoroshoz közel 1x3, 4x1 szobás, vízvezetékekkel, 200.000.
21. Belvárosban adómentes sarokház 1x2 szobás, fürdőszobás, 2x1 szobás, 200.000.

Azonkívül egyéb magán-, bér- és üzletes házak 50.000-tól 5 millióig, továbbá telek, földek, stb. eladására vannak megbízásam.

Pénzkölcsönöket ingatlanokra első helyen való betáblázására, folyószámlára biztosítékkal, áru- és hitelt folyósítatok.

Bankbetétkönyvek vételét és eladását közvetítem.

Biztos existencia. Jövedelmező tőkebefektetés. Ineun, Bjenon, főtéren levő teljes komforttal bevezetett ház, 4 szobás lakás, fürdőszobával, nagy üzlethelyiségekkel, teljes üzletberendezéssel, esetleg áruval együtt, raktárak és mellékhelyiségekkel, elköltözés miatt, eladó, vagy hosszabb időre bérbeadó. Ugyanott mindenféle butorok, perzsaszőnyegek, 1. Steizhammer gyártm. keresztthuros zongora és egyéb felszerelési tárgyak, cladek. Komoly referenciákkal személyesen tárgyalok Ineun LICHTENSTEIN GYULA. 3615

Hirdessen a 49 éve fennálló „Aradi Közlöny”-ben

(1) Copyright by „Aradi Közlöny”

1970. május 2.

— Tisztelt Képviselőház! Kedves Képviselőtársaim! Köszönöm önöknek, hogy csaknem teljes létszámmal dokumentálják azt az érdeklődést, amelyet önökben interpellációm tárgya keltett. Köszönöm az igen tisztelt házelnök úrnak, hogy interpellációim tárgyának súlyos horderejét méltányolva elrendelni méltóztatott a zárt ülést, holott a házszabályok idevonatkozólag nem tartalmaznak határozott rendelkezést. De van-e olyan szabályzat, amely bármilyen körülményű és előrelátó volta ellenére számolhatna ilytermészetű esetlenségekkel? Kategorizálhatna ilyen törvényfölötti, hogy úgy mondjam természetfölötti esetlenségeket?

Takabo tanár itt kissé megállt, hogy a torkát köszörülje, nyakkendőjét megigazítsa és fekete zakkójának külső mellzsebéből két centiméternyire kihuzza fehér selyem zsebkendője csücskét.

— Uraim, nem akarok visszaélni türelmükkel, ezennel precizírozom interpellációm tárgyát. Ezerkilencszázhuszonhét januárjában jósolta meg egy Nobel nevű tudós, hogy hazánk, az a sziget, melynek érdekeit, tradícióit, akaratát, munkáját, küzdelmeit, életét jelenleg önök vannak hivatva itt képviselni és ezredéves egészségé forrasztani, geológiai alkatánál fogva egyszerűen el fog tűnni mindenestül a tenger mélyébe. Valószínűnek tartam, igentisztelt képviselőtársaim, hogy e kiváló tudóst az ezerkilencszázhuszonharmadiki rettenetes földrengés készítette arra, hogy hazánk földrétegeinek strukturáját tanulmányozza, kiterjesztvén geológiai és geozotikai kutatásait a vulkanografia és oceanografia speciális területeire is. Jóslata, jobbanmondva hosszas tanulmányából és kutatásaiból levont következtetése nem maradt visszhang nélkül. Az európai és amerikai napisajtó egy kedvüen regisztrálta ugyan Novel tanár prognózisát, a mi tudósaink azonban megdöbbenve olvasták a kis hírcskét, amelyben egy akkor hatvanöt, ma nyolcvanegy milliós nép halálos ítéletének vészharangja kongott. Tudósaink megfeszített erővel láttak ismereteiknek e speciális területre való koncentrálásához, ifjaink legtehetségesebbjei vezetőik rá magukat a geológia tudományára, a kutatások, tanulmányok, analógiák és elméletek felállításának és megvitatásának izgalmas korszaka kezdődött. A tudósok optimisztikus része alaplanlyan nyilvánította Nobel professzor következtetését, némelyek legalább is elhamarkodottnak vélték, ha nem is vonták kétségbe jóslata beteljesedésének lehetőségét. Végül volt a tudósoknak egy olyan csoportja is, amely meggyőződésének teljes erejével visszhangozta Nobel professzor vészkiáltását. E csoport kebelében csak a bekövetkezendő katasztrófa időpontjára vonatkozólag voltak nézeteltérések, amint ezt a birtokomban levő egykori szaklapok bizonyítják.

Takabo tanár ivott egy kortyot a szónoki asztalon elhelyezett vizespohárból, aztán emeltes hangon folytatta.

A Felkelő Nap országa a megsemmisülés előtt

— Nobel professzor jóslata óta negyvenhárom év telt el, igentisztelt képviselőtársaim. Ez alatt az idő alatt nem kevesebb, mint kilenc nagy földrengés rombolt, a kisebb földrengések számát hetvennyolcra teszik, nem is beszélve a kis területekre kisugárzó sok száz helyi földrengésről. Az elmúlt év minden eddiginél nagyobbarányú föld és tengerrengése rettenetes memento volt, Nobel tanár jóslatára vonatkozólag. Az elmúlt negyvenhárom év ellankadó és ismét kiújuló érdeklődésének, vitáinak történetét nem akarom e helyen részletesen ismertetni, de kötelességemnek tartom a tudományos világ kialakult álláspontjairól a kormányt tájékoztatni, mert most már körünkre ég a dobogó.

A hatalmas koralaku kupolatermen végiggöngyölt a megdöbbenés moraja, a padosorok gyűrűzve mozogtak, mint egy hegyítő, amelybe szikla zuhant.

— Ilyen a kormány, harsogták a progresszívek szélső balszárnyáról. Mindent hagy ézni, hogy égjen a körünkre.

— Struccpolitikát folytat, kiáltozták. Hiába turják fejüket a homokba, a földrengést ott is érezni.

— Halljuk, halljuk, üvöltötte a konzervatív pártiak sokasága.

Az elnök megnyomta a vezeték gombját és a villamos csengők fülsiketítő támadása egy perc alatt halálos csendet teremtett. A beállott nyugalomban Takabo tanár éles hangon fejtegette interpellációjának érdemleges részét.

— Igentisztelt Kamara! Igentisztelt képviselőtársaim! A tudományos világ körében ma már nem vitás, hogy azok a szigetscsoportok, amelyeket mi a felkelő nap országának nevezünk, halálra vannak ítéelve. Bármilyen irányban, bármily eszközökkel folytak a kutatások, azoknak eredményeképpen kialakult az egybehangzó vélemény: földünk a tenger színe alá fog merülni teljes egészében. Nemszak a mi tudósaink egyeznek meg ebben, de mint az Önök előtt talán ismeretes is, a föld összes kultúrnepeinek egyeteméről kiküldött bizottságok is hozzájárulnak a mi tudósaink e megállapításához.

Megindul a küzdelem embermilliók megmentésére

A kupolateremben rettenetes csend honolt. Nyolcvanegy millió ember sorsa feszült a pillanathoz.

— Egy kérdés maradt csupán nyitva, az időpont kérdése. A vélemények ebben teljesen megoszlok, mindazonáltal nem tapogatódnak teljes bizonytalanságban. A külföldi tudósok egy tekintélyes csoportja még három-négy évtizednyi időt ad a katasztrófa bekövetkeztéig, a mi tudósaink legnagyobb része azonban sokkal fenyegetőbbnek látja a veszélyt és azt állítja, hogy a katasztrófa a kilencszáznyolcvan-kilencszázkilencven évtizedtartamban fog bekövetkezni. Magam is ezen a véleményen vagyok, mint a geológia tudományának egyik szerény közkatona.

A padosorokban mozgás támadt. Hullámlás és zugás, mint amikor szél fut át az erdők lombzatán.

— Igentisztelt képviselőtársaim! Felszólalásom célkitűzése, hogy e probléma rettentő súlyával elnyomjak minden pártkülönbséget, éreztessék minden más aktualitás teljes jelentéktelenségét. Ismétlem: már csak az időpont tekintetében van nézeteltérés és mi nyolcvanegy millió ember sorsát tartjuk a kezünkben. Nem kell hangsúlyoznom mennyire felfokozódik e pillanatban az a felelősség, amely vállainkra nehezedik, bizonyára minden egyes kerület képviselője érzi ezt a maga teljességében. Csupán arra szoritkozom, hogy idevágó indítványaimat előadjam, mert, habár hidegvérűen és megfontoltan kell cselekednünk, minden nap és minden óra drága. Indítványozom először: Fogadjuk el azt az álláspontot, hogy mindössze tíz év áll rendelkezésünkre, mint menekülési idő. Másodsor: A kormány azonnal adjon utasítást az összes minisztériumok szakosztályainak egy menekülési tervet részletes kidolgozására, amely az uralkodói ház, mindkét kamara és az ország legelső szakembereinek bevonásával történjen. Harmadsor: Az előkészületekre vonatkozóan a legnagyobb titoktartást javaslom nemcsak a külföldiekkel, hanem az ország lakosságával szemben is. Ellenkező esetben a lakosság nyugtalankodása beláthatatlan következményekkel járna, a külföldet pedig a dolog természeténél fogva befejezett tények elé kell állítani.

Takabo tanár kis hasított szeméi végigsiklottak a termen. Mindenütt a várakozás csendje és mozdulatlansága ült, csak az üvegkupola félgömbjén táncolt, villogott, sziporkázott a tavaszi nap szivárványszíneiben és ezernyi reflexz kergetődzött a fényes úrben, mintha gigászi kagyló

gyöngyházfényve alá merült volna az egész roppant tanácssterem.

De valahol a messzeségben most felhők uszta a napkorong és a terem üvegkupolája közé és árnyékukban elmerült a fény, mint a tengerfenék sejtelmességében. Mintha az egész kupolaterem víz alá bukkott volna.

Ashivara herceg, a miniszterelnök emelkedett most szólásra, hogy Takabo tanár interpellációjára feleljen a kormány nevében.

— Mielőtt érdemben válaszolnék az imént elhangzott interpellációra, köszönetet kell mondanom ugy Takabo tanár, képviselő úrnak, mint országunk többi tudósainak, hogy munkájukat, tudásukat, energiáikat a maga összességében hazánk javára fordították, forró szeretettel és egyben nehéz aggodalommal telve, annak jövője iránt. Biztosítom az igen tisztelt képviselő urat, hogy a kormány a maga teljességében fel fogja az évtizedek óta fel-felbukkanó probléma súlyos és mindnyájunkra kiható voltát és most elérkezettnek találja az időt arra, hogy minden más természetű kérdést félretelve és függőben hagyva, végül is szembeszálljon ezzel a problémával. A kormány teljes felelőssége tudatában azon lesz, hogy napirendre tűzze és állandóan napirenden tartsa e mindennél fontosabb kérdés tüzetes megvitatását és tanácskozásait szorosán bekapcsolja ugy az uralkodóházat, mint az első kamarát egyrésztől, a minisztériumok illetékes szakosztályait, a tudományos intézetek delegációit és speciális bizottságait másrésztől. Ugyancsak helyeslem Takabo képviselő ur javaslatának azon részét is, amelynek értelmében minden intézkedést meg kell tennünk, hogy az idevonatkozó tanácskozások és előkészületek a külföld előtt lehetőleg titokban tartassanak.

Most Asuki asszony, a progresszívek vezére emelkedett szólásra.

— Miatán érdemleges vita ugy sem lesz ebben az ügyben, mondta magasraemelt fővel, mesés szecsengő hangon, én csak az interpelláció kiegészítésére kérek szót.

Az elnök megadta.

— Takabo képviselőtársamnak mindenben osztom nézetét, elsősorban a probléma döntő fontosságára vonatkozóan. De a perc súlyos felelősségérzetének teljes tudatában felemelem szavam e helyen minden titkolódzás ellen.

Az emberiség nagy problémája a jövő ködében

A nemzeti konzervatívok csoportjai felzúgtak, mint a megbolygatott méhkas.

— Ez az ügy nemcsak a mi problémánk, de az egész emberiségé. Ezért itt nincs helye titkolódzásnak, különösen akkor, amikor ez technikailag egyszerűen lehetetlen. Naiv gesztusnak tartom a zárt ülést is. Legyünk tisztában azzal, hogy e pillanatban nem egy állam információszervezeteinek rádiótelevízoriái vannak ideirányítva, minden óvintézkedésünk ellenére. És én most e televízorokhoz is szólok, amikor azt mondom, hogy ez nemcsak a mi ügyünk, de az emberiség ügye is. Manifesztáljuk ezt hivatalosan, az intéző hatalmak emberiségében bizva. Hozzájuk fordulunk.

A csengők berregése vágta ketté szavait, aztán az elnök recsegő hangja hallatszott:

— Mindez az érdemi vita anyaga, tehát nem tartozik ide. Kérem Asuki képviselőtársunkat, várja meg indítványával a kellő időpontot és tegye meg azt a kellő helyen. Ezzel a mai ülést bezárom.

A roppant kupolateremben dermedt csend ült, senkisé mozdult helyéről egy várakozásteljes percen át.

Semmisem történt. Csak egy aeroplan árnyéka suhant el az üvegkupola felett.

Aztán ijedt némaságban osontak el a csoportok és az üres karosszéksorok kérdőn tekintettek fel a napsütésben ragvógó kupolaboltozatra.

(Folytatása következik.)